Komplett møteinnkalling: NMBU Forskningutvalget (31.08.2017)

NMBU Forskningutvalget

Dato: 31.08.2017

Sted: Campus Adamstuen, Gjesteserveringen

Notat: Lunsj inkludert

Saksliste

Vedtakssaker

0/17 FU-sak 33/ 2017 - Godkjenning av innkalling og saksliste. Møtebok fra FU-møte 1.6.2017 (FU-sak 32/ 2017) – godkjent per epost (finnes her - https://www.nmbu.no/download/file/fid/26820)

1/17 FU-sak 35/ 2017 - Årshjul og arbeid med saker i Forskningsutvalget (NMBU-FU) 3

2/17 FU-sak 36/ 2017 - Utkast: NMBUs innspill til revisjon av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 5

3/17 FU-sak 37/ 2017 - Innspill til NMBUs Tiltaksplan for 2018 16

4/17 FU-sak 38/ 2017 - Utlysning for budsjettåret 2018: Forskningsinfrastruktur 27

5/17 FU-sak 39/ 2017 - Utlysning Utenlandsstipend Forskningstermin for 2018 38

6/17 FU-sak 40/ 2017 - Forskningsetisk utvalg. Mandat og sammensetning 45

Drøftingssaker

Orienteringssaker

1/17 FU-sak 34/ 2017 - Status FFU per august 2017 61

2/17 FU-sak 41/ 2017 - Informasjonssaker 63

Referatsaker

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Forskning, innovasjon og eksternt samarbeid (FIE)

Forskningsutvalget møtedato 1.6.2017

For godkjenning per e-post innen 17.6.2017

FU-sak 32 MØTEBOK 1. juni 2017

FU representanter tilstede:
- Halvor Hektoen, prorektor og leder av Forskningsutvalget
- Trine L`Abbe Lund, VET
- Dag Inge Våge, BIOVIT
- Leiv Sigve Håvarstein, KBM
- Arild Angelsen, HH
- Susanne Eich-Greatorex, MINA
- Annegreth Dietze-Schirdewahn, LANDSAM
- Ida Beitnes Johansen, representant for midlertidige ansatte
- Linn Emilie Knutsen, student
- Eivind Seim, ph.d.-kandidat
- Kine Svensson, ph.d.-kandidat
- Hanne Hellerud Hansen, representant for teknisk-administrativt tilsatte

Andre:
Jan Vermaat, MINA
Bjarne Bråstad, leder FUU BIOVIT

Forfall:
- Harsha Ratnaweera, REALTEK
- Synnøve Jahr, student

Fra Universitetsadministrasjonen:
- Ragnhild Solheim, Forsknings- og innovasjonsdirektør
- Solveig Fossum-Raunehaug, seniorrådgiver, Forskning, FIE
- Colin Murphy, seniorrådgiver Forskning, FIE, sak 29

Møteleder:
- Halvor Hektoen

Møtebok:
- Solveig Fossum-Raunehaug

FU-sak 25/ 2017 Godkjenning av innkalling og saksliste

Dokument:
Innkalling med saksliste inkl. godkjent Møtebok fra FU-møte 27. april 2017.

Vedtak:
Innkalling og saksliste godkjent.

FU-sak 26/ 2016 Status FFU

Dokument:
Muntlig i møtet

Vedtak:

Forskningsutvalget tar status FFU til orientering.

FU-sak 27/ 2017 Årlig seminar: Forskerutdanningen ved NMBU: Del 1: Kvalitet i ph.d.-utdanningen? Del 2: Hva er praksis?

Dokument:
Saksframstilling med vedlegg.

Vedtak:

Forskningsutvalget anbefaler følgende fokusområder for det neste året:

1. Rekruttering. Hvordan sikre de beste kandidatene?
2. Sikre bedre prosesser og samarbeid ved eksterne ph.d.-kandidater, spesielt kandidater fra NOFIMA, VI og NIBIO.
3. Lage retningslinjer for veiledning og «bench fee» for kandidater med ekstern finansiering.

4. Lage retningslinjer for habilitet ved oppnevning av medlemmer til bedømmelseskomite.

FU-sak 28/ 2017 2. gangsbehandling: Nye retningslinjer – fordeling av rekrutteringsstillinger ved NMBU

Dokument:

Saksframstilling med vedlegg.

Vedtak:

Forskningsutvalget anbefaler nye retningslinjer for fordeling av KDs rekrutteringsstillinger gjelder som følger:

- **Kategori 1 stillinger** i fakultetenes ramme: Forskningsutvalget anbefaler at modell 1 (nåværende modell) brukes for fordeling.
  Stemmegivning:
  For modell 1: 9 representanter
  For modell 2: 0 representanter
  For modell 3: 3 representanter

- **Kategori 2 stillinger:**
  Stemmegiving ble avholdt i "følgende rekkefølge". Antall stemmeberettigede er 12.

  a) Stemmegivning «ta hensyn til gjennomsnitt publikasjonspoeng/ UFF siste *tre* år (modell 1) mot gjennomsnitt publikasjonspoeng/ UFF siste *fem* år (modell 2):

  For modell 1: 1 representant
  For modell 2: 11 representanter

  Konklusjon a): Modell 1 utgår

  b) Stemmegivning bruk av publikasjonspoeng per *førstestilling* (modell 3) mot bruk av publikasjonspoeng per *UFF* (modell 2 og 4):

  For publikasjonspoeng per *førstestilling*: 1 representant
  For publikasjonspoeng per *UFF*: 11 representanter

  Konklusjon b): Modell 3 utgår

c) Stemmegivning modell 2 mot modell 4:

For modell 2: 10 representanter
For modell 4: 2 representanter

Konklusjon c): Modell 4 utgår

Endeling konklusjon: Forskningsutvalget anbefaler at modell 2 brukes for fordeling av KDs rekrutteringsstillinger.

- **Kategori 3 stillinger i «rektors pott»:** Forskningsutvalget anbefaler at dagens føringer videreføres.
  Stemmegivning:
  For dagens føringer: 7 representanter
  For å inkludere føringen «Likestilling»: 5 representanter

  Det bør oppfordres til at «Likestilling» tillegges vekt ved fordeling av stillinger ved fakultetene.

- Andelen stillinger i kategori 3 rektors pott beholdes på 20%. I særlige tilfeller kan rektors pott økes og stillinger tas da fra kategori 2.

- Andelen stillinger som brukes som postdoktor skal ikke overstige 10% totalt.
  Stemmegivning: 8 representanter for, 4 representanter mot.

- Den nye retningslinjen vil bli gjeldende f.o.m budsjettåret 2018 og ledige stillinger fordeles ved hhv campus Ås og campus Adamstuen t.o.m 2022. F.o.m 2022 legges alle ledige stillinger inn i en felles pott for hele NMBU.

FU-sak 29/ 2017 Første drøfting: Tiltak for å styrke samarbeidet med næringsliv/private og statlige virksomheter.

Dokument:

Saksframstilling med vedlegg.

Vedtak:

Forskningsutvalget anbefaler at tiltak for å styrke samarbeidet mellom NMBU og privat næringsliv og statlige virksomheter utarbeides og resulterer i en konkret handlingsplan for universitetet med bakgrunn i denne saken og diskusjon i møtet. Handlingsplanen legges frem for Forskningsutvalget høsten 2017.

FU-sak 30/ 2017 Informasjonssaker

1. Informasjon om opplasting av artikler i NMBU Brage
2. NMBU Finansieringsdagen 2017. **Påmeldingsfrist 6. juni 2017.**

FU-sak 31/2017 Eventuelt

Ingen saker

Møtebok slutt

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Arkivsak-dok. 16/06055-11 Arkivkode.
Saksbehandler Solveig Fossum-Raunehaug

Saksgang	Møtedato
NMBU Forskningutvalget	31.08.2017

FU-SAK 35/ 2017 - ÅRSHJUL OG ARBEID MED SAKER I FORSKNINGSUTVALGET (NMBU-FU)

Forslag til vedtak

Forskningsutvalget anbefaler forslag til Årshjul for behandling av faste saker og arbeidsform som fremkommer i møtet.

Innledning/presentasjon av problemstillingen
Ved prorektor Øystein Johnsen

Presentasjon av sakens fakta
Forskningsutvalget er NMBUs rådgivende organ i saker som omhandler forskning, innovasjon og eksternt samarbeid (jf. Retningslinjer og forretningsorden). Forskningsutvalget skal være en plass for utveksling av erfaringer, hvor nye ideer kommer opp, hvor man tør å tenke nytt m.m. En «tenke- og ide-tank». Det er svært viktig at representantene i Forskningsutvalget evner å være «katalysatorer» av prosesser, få opp gode diskusjoner, fange opp hva som rører seg av saker/ temaer ved fakultetene, holde oversikt over hva som er praksis m.m.

Forskningsutvalget diskuterte oppsummering av saker fra 2016 og planer for 2017 i møte 6. feb 2017 (Møteboka FU-sak 3/ 2017). Det kom i tillegg et ønske om å diskutere arbeidsform. Denne saken har til hensikt å belyse noen faste temaer som Forskningsutvalget behandler, legge opp til en diskusjon om hvordan Forskningsutvalget skal arbeide med behandling av saker fremover og om representantenes rolle på hjemmebane.

Spørsmål til diskusjon:

- Hvordan få involvering og gode diskusjoner ved fakultetene og blant studenter og ansatte ved NMBU (SoDoc, studenter, teknisk/ administrativt personell)?
- Hvordan få god informasjonsflyt både «opp og ned» og følelse av å bli hørt?
- Hvordan få opp nye temaer?
- Forskningsutvalgets rolle på universitetet

Årshjul faste saker i Forskningsutvalget (NMBU-FU)		
Møtedato	**Tema**	**Type sak**
Januar/ februar	Fordeling av interne midler: Utenlandsopphold	Orienteringssak
Mars	Årsrapport NMBUs forskerutdanning	Orienteringssak
April	Fordeling av interne midler: Forskningsinfrastruktur	Vedtakssak
Juni	Kvalitet i NMBUs forskerutdanning	Diskusjonssak
August	Tiltaksplan for NMBU for kommende år	Diskusjonssak
August/ september	Godkjenning av utlysningstekst, interne midler: Utenlandsopphold Forskningsinfrastruktur	Vedtakssak

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Arkivsak-dok. 17/02945-6 Arkivkode. 008
Saksbehandler Solveig Fossum-Raunehaug

Saksgang	Møtedato
NMBU Forskningutvalget	31.08.2017

FU-SAK 36/2017 - UTKAST: NMBUS INNSPILL TIL REVISJON AV LANGTIDSPLANEN FOR FORSKNING OG HØYERE UTDANNING

Forslag til vedtak

Forskningsutvalget støtter utkastet til NMBUs innspill til revisjon av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning for planperioden 2019-2028.

I tillegg ønskes det følgende elementer skal legges til NMBU sine innspill:

Fylles inn i møtet

Innledning

NMBU er bedt om å gi innspill til revidering av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning for perioden 2019-2028 som ble opprinnelig vedtatt i 2014 av regjeringen. (Meld St. 7). Flere tiltak som er igangsatt som følge av Langtidsplanen har truffet godt innenfor NMBU ambisjoner.

NMBU er et universitet med høye ambisjoner som skal:

- Være en konstruktiv, framtidsrettet og kritisk utdannings- og forskningsinstitusjon som samarbeider med universiteter og andre forskningsinstitusjoner over hele verden for å utvikle ny kunnskap
- Utdanne kandidater som er kompetente og reflekterte, som har internasjonalt perspektiv og som blir attraktive deltakere i det nasjonale og internasjonale samfunnet
- Ha ansvaret for forskning på høyt internasjonalt nivå, og på utvalgte områder ha forskergrupper som er blant de ledende i verden.

Utkast til NMBUs innspill til revisjon av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (vedlegg 1) er skrevet med tanke på å være et grunnlag for diskusjoner i råd og utvalg ved NMBU. Utkastet ble diskutert i rektors ledergruppe i møte 22. august 2017.

Noen innspill som kom frem i nevnte møtet:

- NMBUs innspill bør være mer overordnet.
- Innspillet bør tydelig markere betydningen av å koble forskning, utdanning og innovasjon.
- Utdanning må løftes sterkere frem i langtidsplanen.
- NMBU bør se mer nøye på de tematiske føringene og om noen eksiterende tema bør fremheves og/eller nye temaer komme til. For eksempel matproduksjon, vann, big data, digitalisering, 4. industrielle revolusjonen m.m.
- Virkemidler og tiltak må i sterke grad føre til kvalitet fremfor kvantitet.
- Løfte frem evne til og virkemidler for økt tverrfaglighet.
- Viktig med virkemidler for å ivareta kvalitet i både «topp og bredde»
- Karriereutvikling – både for å utdanne gode kandidater til samfunnet og for videre karriere i akademia. Spesielt p doktorgradsnivå.
- Utfordringene er global – internasjonalt samarbeid, globale perspektiver og internasjonal campus er viktig.

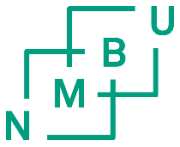
Forskningsdirektørens vurdering

De de seks langsiktige prioriteringene for forskning og høyere utdanning i 10 års perioden er velfundert, fremdeles aktuelle og treffer godt innenfor NMBUs fagområder og ambisjoner. Det er allikevel viktig å være nytenkende og kreativ og evne å se inn i «krystallkula» for nye temaer som vil være viktige i fremtiden.

Det samme gjelder de tre målene for forskning og høyere utdanning - styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, løse store samfunnsutfordringer, utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet. Det er viktig at innholdet i de enkelte prioriteringene oppdateres slik at de både blir mer tids- og samfunns- og globalt riktig. Langtidsplanen bør også revideres slik at det tar hensyn til de store ambisjonene som ligger i internasjonale avtaler, rapporter og meldinger som har kommet i årene etter at den først ble vedtatt.

Vedlegg:

1. Utkast til NMBUs innspill til revisjon av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning

U
B
M
N

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

FU-sak 36/2017 – Vedlegg 1:
UTKAST: NMBUs innspill til revidering av «Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning»

De de seks langsiktige prioriteringene for forskning og høyere utdanning i 10 års perioden er velfundert, fremdeles aktuelle og treffer godt innenfor NMBUs fagområder og ambisjoner. Det samme gjelder de tre målene for forskning og høyere utdanning - styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, løse store samfunnsutfordringer, utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet. Men det er viktig at innholdet i de enkelte prioriteringene oppdateres slik at de både blir mer tids- og samfunns- og globalt riktig. Langtidsplanen må også revideres slik at det tar hensyn til de store ambisjonene som ligger avtaler og meldinger som har kommet i årene etter at den først ble vedtatt.

1. Hva fungerer godt i nåværende langtidsplan, og hva fungerer mindre godt?

- NMBU støtter en fortsatt opptrapping av antall rekrutteringsstillinger, økte midler til infrastruktur og innsats for økt finansiering fra EU.
- NMBU mener at det er viktig at forskningen har høy kvalitet og er i den internasjonale forskningsfronten. Tiltak som sikrer den grunnleggende forskningen og som fremmer kvalitet må prioriteres.
- NMBU mener at unge forskere må få mer forutsigbare karriereveier og at kontinuerlig kompetanseutvikling for forskere må prioriteres.
- Virkemidler for økt tverrfaglig forskning og utdanning samt utvikling av evner til å tenke tverrfaglig må styrkes.
- Forskning og høyere utdanning spiller en sentral rolle i utviklingen av ny kunnskapsbasert industri. Innsatsen for økt samarbeid mellom FoU-institusjoner og næringsliv må styrkes.

Opptrapping av antall rekrutteringsstillinger, økte bevilgninger til infrastruktur og tiltak for økt deltakelse i EUs rammeprogram har fungert godt og bør videreføres. Planen har vært bra ved at det utpeker retning på og langsiktighet i den nasjonale forskningspolitikken og økonomi forpliktelser knyttet til dette.

Langtidsplanen legger stor vekt på at evnen til å utvikle, absorbere og ta i bruk kunnskap som en viktig forutsetning for å opprettholde og utvikle norsk konkurransekraft. Forskningsrådet har bl.a. mange programmer som retter seg mot både næringsliv og offentlig sektor. Programmene får også jevnt over gode evalueringer mht. bidrag til innovasjon og verdiskaping i den enkelte bedrift eller offentlig institusjon som deltar i prosjekter. Men andelen av bedrifter og offentlige etater som er involvert i konkrete samarbeidsprosjekter er samtidige liten. Norge utmerker seg ikke ved å være et foregangsland eller langt framme når det gjelder formelt og uformelt samarbeid mellom UH-sektoren og næringsliv/offentlig sektor. Langtidsplanen bør inneholde økt innsats og flere virkemidler som bidrar til frambringe nok nye bedrifter eller innovasjon og verdiskaping i eksisterende næringsliv. Dette kan komme i form av midler til konkrete prosjekter, men også midler til møteplasser mellom FoU institusjoner og næringsliv, midler til forskningsformidling for økt kunnskap på tvers av sektorene m.m.

NMBU understreker videre viktigheten av å få integrert utdanning bedre i langtidsplanen; det er i utdanningen mulighetene ligger til å bygge kompetanse for morgendagens samfunn, både nasjonalt og globalt. Det er gledelig at den nye stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning har en tydelig forankring i denne problemstillingen. NMBU mener at stortingsmeldingen retter oppmerksomheten mot viktige aspekter ved utfordringer og mulighetsrom for høyere utdanning i dag. Den har en god bredde og høye ambisjoner på institusjonenes vegne. I arbeidet med ny langtidsplan er det helt viktig at perspektivene fra stortingsmelding om kvalitet i høyere utdanning blir tatt inn.

Hovedoppdragene for universitetet – utdanning, forskning og innovasjon – henger tett sammen og er gjensidig avhengig av hverandre. Suksess på det ene området er en forutsetning for suksess på de andre. Denne sammenhengen må gjenspeiles i langtidsplanen.

2. Er det temaer og perspektiver som bør reflekteres sterkere i planen

- NMBU mener at Langtidsplanen i sterkere grad bør fokusere på tiltak som fremmer forskning og utdanning innenfor temaer som er bærekraftige for samfunn og klima.

Norge har unike muligheter gjennom høy grad av naturressurser, men også at man har en befolkning med høy akademisk kompetanse. NMBU mener at Langtidsplanen må styrke forskning og høyere utdanning innenfor temaer som er samfunns- og klimamessig bærekraftige. Dette gjelder for eksempel

fornybar energi, bioøkonomi, matproduksjon, dyre- og menneske helse, bioteknologi og biomedisin, IKT og digitalisering m.m.

3. Hva er de største hindringene for å nå målene i planen, og hvordan kan vi overvinne dem?

- UH-institusjonene er ikke innrettet organisatorisk eller faglig for å gripe fatt i eller for å gjennomføre store tverrfaglige prosjekter.
- Dagens undervisning gir ikke i tilstrekkelig grad «trening i tverrfaglighet».
- UH-institusjonene evner ikke i stor nok grad å holde på unge forskertalenter og tilby forutsigbare karriereveier.
- UH-institusjonene evner ikke i stor nok grad å legge til rette for kontinuerlig kompetanseutvikling for sine ansatte.

Samtlige av de seks hovedområdene i langtidsplanen stiller krav til å finne løsninger på tvers av de «gamle» fagområdene for å møte de store nasjonale og globale samfunnsutfordringene innenfor miljø, helse, fattigdom m.m. Det er behov for økt tverrfaglighet i utdanning og forskning og man står overfor omfattende endringer i samfunnets kompetansebehov. Generiske kompetanser som er avgjørende for å søke løsninger på tvers av fag må styrkes, som etisk refleksjon, samarbeid, kreativ problemløsning, kritisk tenkning m.m.

UH-institusjonene er fremdeles i stor grad organisert disiplinært. Dette gjør det vanskelig å ta et samlet tverrfaglig grep. Tverrfaglig forskning er også en risikosport for yngre forskere. Virkemidler som fremmer tverrfaglighet i utdanning og forskning må styrkes og det må legges til rette for at det ikke er til hinder for fremtidige karrieremuligheter for yngre forskere og UH-institusjonenes inntjeningsmuligheter. Utdanningsinstitusjonene må utvikle noen tverrfaglige utdanningsprogrammer og studenter og ansatte må trenes i tverrfaglighet.

Tilgang på dyktige fagfolk og deres mulighet for å utvikle seg som forskere og undervisere er et grunnleggende premiss for å nå målene i planen. Men det forutsetter at man makter å utvikle og holde på gode forskertalenter. Tiltak for å få det til bør i sterke grad inn i planen.

4. På hvilke områder kan det være behov for nye opptrappingsplaner og/eller virkemidler? Begrunn og prioriter.

- Unge forskere må få mer forutsigbare karriereveier og det må være økt fokus på kontinuerlig kompetanseutvikling for ansatte i UH-sektoren.
- Virkemidler for mer studentinvolvering i forskningen («studentaktiv forskning») bør få en større plass.
- KD bør fortsatt ha egne stimuleringsmidler øremerket for å fram flere verdensledende fagmiljøer og også sette av øremerkede midler til tverrfaglighet i forskning og utdanning.
- Virkemidler som fremmer kompetanse i entreprenørskap og undervisningsbasert innovasjon bør styrkes.
- Virkemidler som fremmer digitalisering av undervisningen for å øke kvaliteten bør styrkes.

Flere og nye virkemidler for å få fram flere verdensledende miljøer

KD bør fortsatt ha egne stimuleringsmidler øremerket for å styrke de enkelte universitetenes institusjonelle arbeid med å få fram flere verdensledende fagmiljøer slik man tidligere har tildelt gjennom engangsbevilgning. Gjennom etatsstyringen bør samtidig KD ha en enda mer oppmerksomhet hva universitetene gjør og kan gjøre på dette feltet.

All forskning i Norge må ha internasjonalt perspektiv og norske forskere og forskningsmiljøer må være internasjonalt konkurransedyktige. Det bør stimuleres ytterligere til internasjonalt samarbeid og ordninger for utenlandsstipend for studenter og forskere bør styrkes.

De store forskningsgjennombruddene tilskrives gjerne den frie grunnforskningen. Forskningsrådet (FRIPRO mv.) og EU (ERC) har utvidet finansieringsordninger der originalitet og kvalitet i selve forskningssøknaden eller hos forskeren som søker er viktige kriterier for tildeling. NMBU mener at man bør videreføre og styrke FRIPRO og SFF ordningene, men også vurdere innretningen på disse virkemidlene.

Karriereutvikling

Karriereveien for unge forskere er i dag alt for usikker. Dette gjøre at mange potensielt gode framtidige forskeremner velger en annen jobbkarriere. I revidering av planen bør det beskrives tiltak for å styrke karriereplanlegging

og mer forutsigbare karriereveier for forskere. NMBU har meget gode erfaringer med Talentsatsingen (https://www.nmbu.no/forskning/forskere/toppforskning/node/23653) som er et tiltak rettet mot noen få fremragende unge forskere. Men det er også viktig med tiltak som treffer i bredden og for forskere i alle faser av karrieren. Planen bør inneholde flere og bedre virkemidler og tiltak for kompetanseutvikling for alle ansatte i UH-sektoren.

Studentaktiv forskning er også et viktig virkemiddel for å få studenter interessert i en forskning og en mulig framtidig forskerkarriere. Forskerlinjer innenfor medisin har vært svært vellykket og utvides til andre områder, for veterinærmedisin.

Virkemidler/tiltak for tverrfaglighet

Planen bør ha tiltak både i finansieringssystemet (utenom senterordningene og støtte til EUs rammeprogram) overfor institusjonene som gjør det mulig med mer tverrfaglig utdanning og forskning enn i dag. Enkelte universiteter har egne tverrfaglige satsinger, men det er ikke tilstrekkelig og heller ikke tilfredsstillende at oppgaven med på få til mer tverrfaglig forskning helt overlates til den enkelte institusjon. Kunnskapsdepartementet har bl.a. en oppgave i å koordinere og få et bedre samspill mellom innretningen på forskningsbevilgningene mellom departementene for å få til mer tverrfaglig forskning. Det kan også være at Forskningsrådet bør inkludere tverrfaglighet i større grad i sine programmer og utlysninger. Men det er også svært viktig å ha programmer og utlysninger hvor disiplinene rendyrkes.

Kreative og kunnskapsrike studenter som evner å tenke tverrfaglig er viktige bidrag til innovasjon og utvikling av nytt næringsliv. UH-institusjonene må få bedre rammebetingelser for å kunne utvikle tverrfaglige studieprogrammer.

Virkemidler/tiltak for økt innovasjon

Et tilbakevende spørsmål og problem er hvordan UH-sektoren skal kunne gi et større og bedre bidrag til innovasjon, verdiskaping og økt nasjonal konkurransekraft. I planleggingen av EUs nye rammeprogram stilles det bl.a. spørsmål om de europeiske universitetenes og forskningsbidraget fra EU-programmene makter å få fram store og verdensledende bedrifter slik som like Google, Amazon osv. Om forskningens og institusjonenes mulige bidrag er overvurdert og om man på satse på andre områder. Langtidsplanen tar, etter NMBUs oppfatning, ikke inn over seg at forskningens og UH-sektorens bidrag til innovasjon og verdiskaping er mangfoldig og flersidig. Planen er i for stor grad fokusert på UH-sektorens bidrag til kommersialisering av forskning og oppstartsbedrifter med utspring fra forskningsmiljøene og ikke på andre

viktige roller og bidrag UH-sektoren gir til næringsliv og offentlig sektor. Universitetenes kanskje viktigste bidrag til innovasjon og fornyelse av næringsliv og offentlig sektor er i form av studenter som har utviklet kompetanser for fremtiden. Planen bør i ha flere virkemidler på dette området, herunder tiltak for å økt kompetanse i entreprenørskap og innovasjon.

Virkemidler/tiltak for å stimulere til mer forskning i næringsliv og offentlig sektor

Det finnes mange virkemidler for å stimulere til mer forskning i næringslivet, men det er mange ulike finansieringskilder og programmer. Man bør unngå mange små programmer/ potter og heller ha færre og større programmer. Det er viktig med klare skillelinjer og tydelig ansvarsdeling mellom de ulike finansieringskildene. Det er også viktig med langsiktighet i prosjektene da dette gagner både næringsliv, offentlig sektor og universitetene.

SkatteFUNN ordningen er et godt virkemiddel og NMBU er også positive til næringslivs- og offentlig-sektor ph.d. ordningen. Ordningene bør videreføres og styrkes. I tillegg bør det legges til rette for «internship-ordninger» for utveksling av kompetanse og arbeidskraft på tvers av sektorene.

NMBU mener at man bør videreføre og styrke FME og SFI ordningene.

Nye og bedre virkemidler for å øke næringsfinansiert forskning

Forsknings- og kunnskapsformidling fra UH-sektoren til samfunnet (bedrifter, offentlig etater, allmennheten o.l.) bør styrkes. Hva som kan og bør gjøres er i stor grad overlatt til den enkelte institusjon mv. Planen bør inneholde flere målrettede og konkrete tiltak på hvordan man kan og bør styrke forsknings- og kunnskapsformidling til bedrifter og til det øvrige samfunn. Formidling hører til UH-institusjonenes basisoppgave, men det må gjøres mer for at formidlingen virkelig skal få den virkningen og det omfanget av det man forventer. Dette er blitt ytterligere aktualisert gjennom debatten og den antatte bevegelsen mot «postfakta-samfunnet».

Virkemidler/ tiltak for å skape bedre samspill mellom universiteter og høyskoler, forskningsinstitutter og brukere av forskning i offentlig og privat sektor?

NMBU mener det er viktig å ha et godt samarbeid mellom universitetene og forskningsinstituttene ifht utdanning og forskning. Men det er også viktig med tydelige roller og rollefordeling. UH-sektoren utfordres på veilederkapasitet ved at forskningsinstituttene tildeles ph.d.- og postdoktorstillinger. For å få til en «vinn-vinn» situasjon er det derfor viktig å stimulere til samarbeid og sømløse overganger.

NMBU mener at det må legges til rette for bedre utnytting av RSA ved universitetene og at møteplasser for næringsliv/ offentlig sektor og akademia er viktig. For eksempel kan man arrangere en «Topplederkonferanse» for ledere for UH- og FoU-institusjoner og ledere fra næringsliv og offentlig sektor.

Utvikling av nasjonal konkurransearena for utdanningskvalitet

Stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning inneholder flere nye tiltak, herunder opprettelsen av en nasjonal konkurransearena for utdanningskvalitet. Dette mener vi er riktig vei å gå for å øke kvaliteten og å sidestille forskning og utdanning. Det er også et viktig komplement til øvrige styringsvirkemidler for sektoren. Opprettelsen av SFU-ordningen har rettet oppmerksomheten mot utvikling av kvalitet og ser ut til å ha en positiv effekt i sektoren.

I utviklingen av en samlet og utvidet arena ligger muligheter til å styrke områder, hvor sektoren har et forbedringspotensial og hvor vi mangler kunnskap/deling av god praksis. Vi ser for oss følgende temaer som viktige:

- Tverrfaglighet i utdanning og undervisning
- Studenters deltakelse i forskning og utvikling
- Studentaktive læringsformer
- Innovasjon og utvikling som læringsarena

Dette er områder som vi ved NMBU er opptatt av å utvikle og hvor vi mener at sektoren har mye å vinne på å rette oppmerksomheten mot. De har også stor relevans for hovedområdene for langtidsplanen.

Det er gledelig at forventinger og krav er høynet på utdanningsområdet med endringer i lov og forskrifter og med den nye stortingsmeldingen – det får sektoren til å strekke seg for å nå de målene som er satt på området. Men dette har en kostnad i både tid og ressurser ved institusjonene, og vi understreker derfor viktigheten av at et nytt og langsiktig tiltak, som den nye nasjonale konkurransearenaen, finansieres med friske midler gjennom langtidsplanen. Vi mener også at arenaen bør utvikles i tett samarbeid med sektoren for å få til en mest mulig treffsikker ordning.

Digitalisering av utdanning og undervisning

NMBU mener at stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning med fordel kunne ha gitt større plass til digitalisering, og at dette er et område som kan reflekteres sterkere i langtidsplanen. Sektoren står overfor omfattende endringer, og det ligger store muligheter i digitalisering av undervisningen for å øke kvaliteten. Ansvaret for å drive denne utviklingen ligger utvilsomt på institusjonene, noe som også rundskriv H-3/2017 fra Kommunal og moderniseringsdepartementet peker på. Samtidig, tatt endringstakt og –behov i betrakting, kan det ligge store gevinster i samordning av prosesser og kompetansebygging, noe som krever organisatoriske/strukturelle grep på nasjonalt plan.

5. Hva kan eventuelt prioriteres ned ved fortsatt satsing på noen få områder?

NMBU mener at Langtidsplanen må fortsette å prioritere temaer som fremmer bærekraftig utvikling innen miljø og samfunn, matproduksjon, energi, helse- og velferd. Områder og temaer som ikke fremmer bærekraftig utvikling må nedprioriteres.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Arkivsak-dok. 17/03512-1 Arkivkode.
Saksbehandler Solveig Fossum-Raunehaug

Saksgang	Møtedato
NMBU Forskningutvalget	31.08.2017

FU-SAK 37/ 2017: INNSPILL TIL TILTAKSPLAN FOR 2018

Forslag til vedtak

Forskningsutvalget støtter forslagene til Tiltaksplan for NMBU for 2018 som beskrevet i saksfremlegget og legger i tillegg til følgende elementer:

Fylles inn i møtet

Innledning

NMBU utarbeider årlig en Tiltaksplan for kommende år. Tiltaksplanen favner om alle aktivitetene ved universitetet: Forskning, utdanning og formidling.

Tiltaksplanen utarbeides med bakgrunn i tidligere diskusjoner i rektors ledermøte, Forskningsutvalget, Studieutvalget og andre diskusjonsarenaer. I forslaget er det blant annet lagt inn økte midler til å

- Heve kvaliteten på forskningssøknader og å styrke samarbeidet mellom fagmiljøene og universitetets totale støtteapparat i prosjektfasen.
- Styrke vilkårene for vitenskapelig ansatte.
- Gjennomføre fakultetenes strategi for flere prosjekter i Horisont2020 inkl. ERC og Erasmus+.
- Styrke innsatsen for tidsriktig vitenskapelig utstyr og større forskningsinfrastruktur.
- Etablere en NMBU standard for lagring av forskningsdata og opplæringsprogram for utarbeidelse av datahåndteringsplaner.
- Profesjonalisere oppfølging av internasjonale samarbeidsavtaler samt etablere nye samarbeidsavtaler med relevante institusjoner i og utenfor Europa.
- Etablere policy for Open Science inkl styrke «NMBU Open Access fondet».

- Styrket innsats for forskningsformidling.
- Gjennomføre tiltakspakke for satsingen «Det grønne skiftet».
- NMBU skal styrke sin posisjon innen bioøkonomiområdet.
- Styrke samspill og forankring av Innovasjonssenter CAMPUS ÅS AS' aktiviteter hos eierne (NMBU og NIBIO).
- Etablere et tidligfasefond for kommersialiseringsprosjekter i regi av Innovasjonssenter CAMPUS ÅS AS.
- Sikre tilstrekkelig areal for innovasjonsvirksomhet og samarbeid med næringslivet.
- Styrke samarbeid mellom fakulteter og eksterne samarbeidspartnere for bedre utdannings- og kompetansetilbud innen entreprenørskap og innovasjon.
- Øke samarbeid med næringsliv og offentlige virksomheter på definerte områder.
- Etablere ordningen med internship/ relevanstermin for fast vitenskapelig ansatte i næringsliv og offentlige virksomheter.

Forskningsutvalget om å komme med kommentarer og innspill til forslaget til Tiltaksplan for 2018. Utkast finnes i vedlegg 1. Tiltak som omhandler Forskningsutvalgets ansvarsområdet har gul markering.

Vedlegg:

1. Vedlegg 1: Tiltaksplan for 2018 - matrise versjon 17.8.

Budsjett og tiltaksplan 2018

Tiltaksmatrise

	Budsjett		
Tiltak 2018 (alle beløp i 1000 kr)	**Planlagt bruk budsjettmidler innenfor eksisterende budsjettramme («fellesposter»)**	**Behov for økte budsjettmidler**	**Hvilke avdelinger og enheter som forutsettes å bidra for å realisere tiltaket, og på hvilken måte de forutsettes å bidra**
Sektormål 1			
Videreføre satsingen Fremragende forskning og utdanning (FFU)	7 900		Fak. og POA, FIE ,SA og IT: -program for forsknings- og utdanningsledelse og ledergruppeutvikling (2018). - Innovativ undervisning - Styrking av Læringssenteret - Toppforskerrekruttering - Talentprogram - Kurs i prosjektledelse og presentasjonsteknikk for ph.d.-er, postdoktorer og yngre forskere - Fora for veiledere for ph.d.-er - Digitalt prosjektverktøy (Sharepoint) Innspill MH – KOM: Ledelse er bla. god kommunikasjon. KOM-tiltak i opplæringen bør kobles på. Dette er ikke inkludert i gjeldende opplegg og ressurser.
Gjennomføre satsing på tverrfaglig samarbeid internt og med eksterne miljøer innenfor både utdanning, forskning og innovasjon		1 500	SA+FIE og fakultetene. Relevante aktiviteter må utvikles i regi av fakultetene, rektors ledergruppe og studie- og forskningsutvalgene.
Øke initiativer for eksternfinansiering. Heve kvaliteten på forskningssøknader og i prosjektgjennomføringen		500	Fakultetene, FIE og Økonomiavdelingen. Fakultetene: Etablere ansvarlige for å initiere og følge opp

	Budsjett		
Tiltak 2018 (alle beløp i 1000 kr)	**Planlagt bruk budsjettmidler innenfor eksisterende budsjettramme («fellesposter»)**	**Behov for økte budsjettmidler**	**Hvilke avdelinger og enheter som forutsettes å bidra for å realisere tiltaket, og på hvilken måte de forutsettes å bidra**
ved å styrke samarbeidet mellom fagmiljøene og universitetets totale støtteapparat, inkl. økt bruk av digitale løsninger		(støtte til utvikling av FriPro-søknader; oppstart digitalt verktøy for søknadsoversikter)	eksternfinansiering. FIE og Økonomiavdelingen: nasjonale/internasjonale finansieringskilder inkl. EU. EU: oppfølging av internrevisjon, gjennomgang av rutiner, økt samarbeid mellom fagmiljø og NMBUs støtteapparat. Utarbeide egen plan for bruk av digitale verktøy for oversikt over søknadsinitiativ, søknader og innvilgelse.
Styrke vilkårene for vitenskapelig ansatte.		900 (postdoktorprogram og karrieresenter for ph.d.)	POA, FIE og SA. Etablere et postdoktorprogram; sikre driftsmidler til forskere og ph.d.-kandidater; gjennomføre helhetlig kursprogram for forskere, ph.d.-kandidater og postdoktorer; karrieresenter for ph.d.-kandidater. Helhetlig karriereutvikling ved NMBU (må ses i sammenheng med Charter&Code, oppfølging av meritteringsordningen og PhD karriere senter).
Gjennomføre fakultetenes strategi for flere prosjekter i Horisont2020 inkl. ERC og Erasmus+. Økt proaktivitet i prosjektsøknader og tettere oppfølging i søknadsprosessen. Øke fokus på koblinger mellom forskning og utdanning. Jobbe med flere prosjekter innen E+	800		FIE, SA og fakultetene. Fakultetene: hovedansvarlig for iverksetting og gjennomføring av egne strategier. Avklaring mellom FIE og hvert enkelt fakultet mht. behov. FIE: ansvarlig for videreføring av EU-forum og opplæring for dekaner og adm.sjefer samt sikre kapasitet og kontinuitet i støtteapparatet. SA bidra inn mot utdanningsdelene i E+
Lagring av forskningsdata: etablere en NMBU standard. Etablere opplæringsprogram for utarbeidelse av datahåndteringsplaner (EU-krav fra 2018) for vitenskapelige ansatte		500 Opplæringsprogram for utarbeiding av datahåndteringsplaner	FIE i samarbeid med eksterne miljøer pga behov for kompetanse og kapasitet. Innføres som et kontinuerlig opplæringstilbud.
Profesjonalisere oppfølging av internasjonale samarbeidsavtaler samt etablere nye samarbeidsavtaler med relevante institusjoner i og utenfor Europa.			FIE, SA og fakultetene. Utvikling av en internasjonal handlingsplan og oppfølging av den nasjonale Panorama strategien.

	Budsjett		
Tiltak 2018 (alle beløp i 1000 kr)	**Planlagt bruk budsjettmidler innenfor eksisterende budsjettramme («fellesposter»)**	**Behov for økte budsjettmidler**	**Hvilke avdelinger og enheter som forutsettes å bidra for å realisere tiltaket, og på hvilken måte de forutsettes å bidra**
Økt fokus på forbedring av eiendom for å sikre gode fasiliteter for fagmiljøene	80 000	Tar i mot så mye som mulig	Ferdigstille TF, starte planlegging, prosjektering fasade, Aud Max og KA. Prosjektere tiltak som følge av Campusplanen.
Etablere policy for Open Science inkl styrke «NMBU Open Access fondet»	300		FIE
Videreføre den økte oppmerksomheten viktigheten av programnivået for å utvikle god studiekvalitet		500	SA, POA og fakultetene. Det er kontinuerlig arbeid med program og beskrivelser av læringsutbytte (LUB) ved fakultetene. Utvikling av støtte til arbeid med LUB (Læringssenteret) Kontinuerlig arbeid ved fakultetene med å utvikle emner og programmer og tilstrebe forskningsbasert undervisning Kontinuerlig arbeid med å sikre riktig kompetanse og bemanning på studieprogrammene. Videreutvikle faglige hjem ved for alle program I tillegg bør det en styrking av utdanningsledelse gjennom lederutviklingsprogram. Fakultetene må fortsett og videreutvikling bruken av programråd ved alle program. SA vil sammen med fakultetene utvikle opplæringsmodul for programledere
Gjennomføre fakultetenes strategi for fremtidig studieprogramportefølje ved NMBUs			SA sammen Fakultetene. Fakultetenes jobber løpende programutvikling og dette behandles årlig i US og RLG gjennom studieporteføljesaken. Det er behov for å utvikle overordnet og strategisk porteføljevurderinger i forbindelse med ny NMBU strategi

	Budsjett		
Tiltak 2018 (alle beløp i 1000 kr)	**Planlagt bruk budsjettmidler innenfor eksisterende budsjettramme («fellesposter»)**	**Behov for økte budsjettmidler**	**Hvilke avdelinger og enheter som forutsettes å bidra for å realisere tiltaket, og på hvilken måte de forutsettes å bidra**
Iverksette meritteringssystem for utdanning, herunder også utvikling av kompetanseutviklingstilbud innen pedagogikk og programledelse.		1 700 + 1 500	SA, POA og fakultetene. Arbeid med å utvikle meritteringssystem (omfatter også vurdering av pedagogisk basiskompetanse, bruk av pedagogisk mappe og vurdering av behov for utvikling av støttefunksjon/kompetansetilbud for undervisere, herunder utvikling av Uniped) SA: Fortsette videreutviklingen av LS i tråd med råd fra SU. Sak 36/17 POA 50% (80% i en periode fremover) - deltakelse i utarbeidelse av meritteringssystem og oppfølging av dette ved Læringssenteret. Meritteringsordning og dets oppfølging vil kreve en budsjettøkning på ca. 1.700'(foreløpige tall fra arbeidsgruppen). I summen ligger det finansiering av engangssum på kr 30.000 pr meritert ansatt, drift av kunnskapsnettverket, økt kompetansetilbud samt pedagogisk utviklerressurs. Totalt vil ordningen kreve ekstramidler på kr 8.500.000 for fem år. Pr. år utgjør dette kr 1.700.000.
Øke ytterligere tempo i gjennomføringen av periodiske programevalueringer.	500	500	SA og fakultetene. Fakultetene: hovedansvarlig for identifisering av behov for evaluering og gjennomføring av periodisk programevaluering. SA/prorektor er eier av prosessen og det skjer avklaring mellom SA og hvert enkelt fakultet. Bør økes fra 3-4 per år til 5-7 per år.

	Budsjett		
Tiltak 2018 (alle beløp i 1000 kr)	**Planlagt bruk budsjettmidler innenfor eksisterende budsjettramme («fellesposter»)**	**Behov for økte budsjettmidler**	**Hvilke avdelinger og enheter som forutsettes å bidra for å realisere tiltaket, og på hvilken måte de forutsettes å bidra**
Følge opp og forbedre programspesifikke handlingsplaner for gjennomføring for samtlige studieprogrammer.		200	SA og fakultetene. Fakultetene: hovedansvarlig for iverksetting og gjennomføring av egne strategier. Avklaring mellom SA og hvert enkelt fakultet mht. behov. SA: ansvarlig for kompetansetilbudet ved Læringssenteret rundt frafall og gjennomføring og videreføring av arenaer og dialog, samt informasjon om tilbud ut til dekaner og adm.sjefer. SA deltar også i det nasjonale kompetanse prosjektet rundt frafall og gjennomføring
Gjennomføre fakultetenes strategier for utvikling av undervisernes kompetanse innen utdanning			SA og fakultetene. Fakultetene: hovedansvarlig for iverksetting og gjennomføring av egne strategier. Avklaring mellom SA og hvert enkelt fakultet mht. behov. SA: ansvarlig for tilbudet ved Læringssenteret og videreføring av arenaer og dialog, samt informasjon om tilbud ut til dekaner og adm.sjefer
Utlysning av støtte til utvikling av innovativ undervisning.	600		SA og fakultetene. SU vil tildele midlere etter søknad. Neste tildeling er januar 2018
Videreutvikling av NMBUs Læringssenter.	2 100	1 500	Fortsette videreutviklingen av Læringssenteret i tråd med råd fra SU. Herunder: Utvikling og koordinering av et kompetanseutviklingstilbud for undervisernes som fremmer utvikling gjennom hele karriereløpet Samling, koordinering og utvikling av arbeidet med støtteordninger på utdanningsområdet, både egne og nasjonale Gjennomføring, koordinering og formidling av evaluering/forskning på egen utdanning

	Budsjett		
Tiltak 2018 (alle beløp i 1000 kr)	**Planlagt bruk budsjettmidler innenfor eksisterende budsjettramme («fellesposter»)**	**Behov for økte budsjettmidler**	**Hvilke avdelinger og enheter som forutsettes å bidra for å realisere tiltaket, og på hvilken måte de forutsettes å bidra**
			Utvikling av lavterskelarenaer for påfyll og for den gode samtalen omkring undervisning Styrking av det utdanningsfaglig perspektiv i komplekse beslutningsprosesser (bygningsmasse, digitalisering) og i sammenhenger (komiteer etc) hvor utdanningsfaglig kompetanse skal vurderes Utvikling av forståelsen for relevans i læringsutbytte/kompetanse (revidering NMBU-nøkkelen) Utvikling av forståelsen for forskningsbasert utdanning og NMBUs vei for integrering av studenter i akademia
Videreutvikle digitaliseringsprosjekter innenfor utdanning (Nytt Læringsstøttestystem og digital eksamen)	300	1 500	SA, IT, EIE og fakultetene. Fakultetene: hovedansvarlig for iverksetting og for å ta i bruk nye digitale muligheter innen utdanningene de er ansvarlig for. SA, IT og EIE er ansvarlige for utarbeide egen plan for bruk av digitale verktøy og videreutvikling. I tillegg til drift av systemer, nødvendig infrastruktur og kompetanseoverføring.
Sektormål 2			
Gjennomføre tiltakspakke for satsingen «Det grønne skiftet»		?	FIA, SA og fakultetene. Planlegge og iverksette en egen tiltakspakke.
Styrke innsatsen for tidsriktig vitenskapelig utstyr og større forskningsinfrastruktur og sikre konkurransekraften for NMBUs infrastruktur	7 000	5 000	FIE og fakultetene. Etablere et infrastrukturutvalg bestående av representanter fra fakultetene, koordinering av større søknader, samordning av investeringer, opplegg for intern og ekstern bruk av utstyr, inkl. digitale bookingløsninger.Fellesposten til vitenskapelig utstyr har vært uendret gjennom flere år.

	Budsjett		
Tiltak 2018 (alle beløp i 1000 kr)	**Planlagt bruk budsjettmidler innenfor eksisterende budsjettramme («fellesposter»)**	**Behov for økte budsjettmidler**	**Hvilke avdelinger og enheter som forutsettes å bidra for å realisere tiltaket, og på hvilken måte de forutsettes å bidra**
Styrke samspill og forankring av Innovasjonssenter CAMPUS ÅS AS' aktiviteter hos eierne, i forskningsmiljøene, blant studentene og hos relevante samarbeidspartnere			FIE og fakultetene i samarbeid med Innovasjonssenteret. Klarlegge fakultetenes rolle og etablere tiltaksplan pr fakultet.
Etablere et tidligfasefond for kommersialiseringsprosjekter i regi av Innovasjonssenter CAMPUS ÅS AS			FIE i samarbeid med Innovasjonssenteret
Sikre tilstrekkelig areal for innovasjonsvirksomhet og samarbeid med næringslivet			FIE og EIE i samarbeid med Innovasjonssenteret CAMPUS ÅS AS
Styrke samarbeid mellom fakulteter og eksterne samarbeidspartnere for bedre utdannings- og kompetansetilbud innen entreprenørskap og innovasjon			SA, FIE i samarbeid med relevante fakulteter.
Øke samarbeid med næringsliv og offentlige virksomheter på definerte områder			FIE, SA, Økonomiavdelingen og fakultetene. Oppfølging av innovasjonsstrategi og utarbeiding av tiltaksplan .
Etablere ordningen med internship/relevanstermin for fast vitenskapelig ansatte i næringsliv og offentlige virksomheter			FIE: utrede ogPOA: klarlegge behov for avtaleregulering mm (utredning klar høsten 2017)
Sektormål 3			
Utvikle EVU-tilbud for og i dialog med forvaltning og næringsliv - spesiell fokus på tverrfaglige tilbud og digitale læringsformer.			Relevante fagmiljøer, SEVU, Læringssenteret
NMBU skal styrke sin posisjon innen bioøkonomiområdet.		?	FIE i samarbeid med SA, KA, EIA og fakultetene. Eksempler på tiltak; Synliggjøre Campus Ås, med bygge-renoveringsprosjekter med miljø/bioøknomi-profil, profilere park- og landskapslaboratorieprosjekt(er), utdanning, forskning

	Budsjett		
Tiltak 2018 (alle beløp i 1000 kr)	**Planlagt bruk budsjettmidler innenfor eksisterende budsjettramme («fellesposter»)**	**Behov for økte budsjettmidler**	**Hvilke avdelinger og enheter som forutsettes å bidra for å realisere tiltaket, og på hvilken måte de forutsettes å bidra**
			og innovasjon med særlig relevans for bioøkonomisk vekst
Styrket innsats for forskningsformidling		?	KA og FIE i samarbeid med fakultetene. Bør vurdere å innføre incentiver eller tiltak for å øke status for formidlingsarbeidet.
Årlig måling av NMBUs omdømme/profil *(Dette svarer til målet om Økt kjennskap om og synlighet for NMBU)*	45		KA – tiltaket består i å få data fra Ipsos årlige profilundersøkelse for offentlige etater/virksomheter og analyse
Måle ledelsens bidrag i synlighet og posisjonering av NMBU *(Dette svarer til målet om Økt kjennskap om og synlighet for NMBU)*	80	60	KA i samarbeid med øvrige enheter. Tiltaket er todelt: 1) måle toppledelsens synlighet i egen undersøkelse hos pressen (PR Barometer med egen utvidet ledelsesdel) og 2) egenrapportering fra alle lederne i linja.
Etablering av et nytt «intranett» for NMBU.	700 øremerket sentral post i 2017	Forutsetter 800 i 2018 for oppstart	KA, IT og øvrig organisasjon (alle enheter har eget innhold som må bearbeides eller skrives om helt, nye lister etc.) Krever at hele organisasjonen involveres og bidrar (jmf. forprosjekt intranett og anbefalinger) Krever i tillegg betydelig timebruk egne ansatte, samt organisasjonen.
Sektormål 4			
Oppfølging av kartlegging av status for kvinner i vitenskapelige stillinger			POA–kartlegging pågår i 2017/oppfølging i 2018. Timebruk likestillingskoordinator (egne ansatte)
Oppfølging av tiltak for kompetanseutvikling frem mot professorkompetanse			POA. Timebruk egne ansatte, likestillingsutvalget.
Oppfølging av strategisk bemanningsplan ved fakultetene			POA – oppfølging av omstilling og av bemanningsplaner – timebruk egne ansatte, fakultetene

	Budsjett		
Tiltak 2018 (alle beløp i 1000 kr)	**Planlagt bruk budsjettmidler innenfor eksisterende budsjettramme («fellesposter»)**	**Behov for økte budsjettmidler**	**Hvilke avdelinger og enheter som forutsettes å bidra for å realisere tiltaket, og på hvilken måte de forutsettes å bidra**
Evaluering av eksisterende tiltak for kvinner i vitenskapelige stillinger med tanke på revisjon og/eller nye tiltak for å nå de mål NMBU har satt for andel kvinner i dosent- og professorstillinger			POA timebruk egne ansatte, likestillingsutvalget. Se også tiltak over
Videreføring av stillingskontroll for utlysning av administrative stillinger			POA: timebruk egne ansatte
Fortsette å følge opp tiltaksplanen under NMBUs miljømål	1500		EIA, Miljøkoordinator, fakultetene Etablerer solceller på tak TF-bygningen, prosjektere for mer solceller
Inngå renovasjonsavtale som øker graden av sortert avfall	2 200	Vi legger opp til at nytt anbud ikke blir dyrere enn dagens opplegg	EIA, Miljøkoordinator
Vurdere å etablere miljøledelsessystem	60		EIA, Miljøkoordinator (timebruk egne ansatte)
Etablere nettbasert miljøregnskap	50		EIA, Miljøkoordinator (timebruk egne ansatte)
Lage sykkelstrategi i samarbeid med Ås kommune.	10		EIA, Miljøkoordinator (timebruk egne ansatte)
NMBU Digital 2020 – program for digital utvikling av universitetet			
EUs personvernforordning		900	Etablering av stilling som personvernombud, forpliktet pr 1.5.18. 800’ Her vurderes det et samarbeid om stillingen mellom flere institusjoner i sektoren. Kursvirksomhet ifm innføring av ordningen: 100’

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Arkivsak-dok. 17/02922-1 Arkivkode.
Saksbehandler Solveig Fossum-Raunehaug

Saksgang	Møtedato
NMBU Forskningutvalget	31.08.2017

FU-SAK 38/ 2017 - UTLYSNING FOR BUDSJETTÅRET 2018: FORSKNINGSINFRASTRUKTUR

Forslag til vedtak

Forskningsutvalget anbefaler at utlysningsteksten for interne midler Forskningsinfrastruktur for budsjettåret 2018 følger samme opplegg som for budsjettåret 2017 med endringer følgende endringer:

- Kravet om at CVer fra 3-5 fagpersoner skal legges ved, erstattes av et punkt i søknadsskjemaet hvor søker må skrive en utfyllende beskrivelse av driftsmodell.
- Max søknadssum reduseres fra 3,5 til 2,5 MNOK.
- Prosjekter som står på NMBUs veikart kan kun motta midler som til sammen ikke overstiger 50% av den totale potten

Saksfremstilling:

Fakultetene og tidligere instituttene ved NMBU samt FORTEK, SHF OG SKP har kunnet søke om midler til forskningsinfrastruktur. Rammen for midler til forskningsinfrastruktur ved NMBU er på 7-8 MNOK.

Fra 2017 ble det lagt opp til en prosess hvor søknadene ble inndelt i to kategorier:

1. Søknader til basisutstyr med kostnadsramme på 0,5-3,5 MNOK. Dekanene innstiller søknader, FU anbefaler en innstilling basert på dekanenes prioriteringer og prorektor tildeler.

2. Søknader om å stå på NMBUs veikart. Gjelder større plattformer av strategisk interesse for NMBU og som man skal jobbe aktivt for å finansiere med eksterne og interne midler. Søknader på NMBUs

veikart får prioritet ved tildeling av midler i to påfølgende år. FU innstiller og rektor vedtar NMBUs veikart.

Forslag til utlysningstekst og søknadsskjema for 2018 baserer seg på samme opplegg som for 2017, bortsett fra at kriteriet om at det skal legges ved CVer for 3-5 fagpersoner foreslås tatt vekk etter innspill fra Evalueringskomiteen for 2017 søknadene. Evalueringskomiteen mente at ved behandling av søknadene var vanskelig å avgjøre om en oppgitt fagperson faktisk skulle bidra/ jobbe med utstyret eller om vedkommende kun ble inkludert grunnet en solid CV. Som erstatning til dette kriteriet er det foreslått et punkt i søknadsskjemaet om mer utfyllende beskrivelse av driftsmodell (se vedlegg 1_Søknadsskjema).

Evalueringskomiteen foreslår at max søknadssum reduseres fra 3,5 MNOK til 2,5 MNOK. Begrunnelsen for dette er at dersom man bevilger 3,5 MNOK til en søknad vil det være svært lite igjen og fordele til de andre søknadene. Det var heller ingen av søknadene fra 2017 som bevet seg opp mot max søknadssum.

Evalueringskomiteen foreslår at prosjekter som står på NMBUs veikart kan kun motta midler som til sammen ikke overstiger 50% av den totale potten. Begrunnelsen for dette er at man må påse at ikke alle de tilgjengelige midlene går til prosjekter som allerede har en forhåndsprioritering, slik at det blir tilgjengelig midler til søknader som ikke står på veikartet.

Evalueringskomiteen kom også med et innspill om at tilskuddsmottagere skal levere en kortfattet rapport om faglige (publikasjoner, prosjekter, m.m) og økonomiske resultater knyttet til tildelt utstyr. Denne rapporten kunne for eksempel leveres til FIE samtidig med søknadene fra fakultet (15. feb 2018). Forskningsutvalget bes om å diskutere om det er hensiktsmessig å inkludere krav om en slik rapport, om hvordan en slik rapport skal behandles (administrativt vs Forskningsutvalget) og om hva konklusjonen av rapporten skal brukes til.

Forslag til utlysningstekst og søknadsskjema for budsjettåret 2018 finnes i vedleggene.

Forskningsdirektørens vurdering:

Oppdatert vitenskapelig utstyr er avgjørende for å være i forskningsfronten, utvikling av nye metoder for å få ny kunnskap og for at miljøene skal være attraktive samarbeidspartnere i forskningssøknader. NMBU støtter forskere med midler til innkjøp av vitenskapelig utstyr gjennom en sentral pott og gjennom ordninger ved fakultetene. Det bevilges i dag midler til innkjøp av såkalte «arbeidshester», men også til større utstyr som inngår i større utstyrsplattformer på NMBUs veikart. Det forventes at prosjekter på NMBUs

veikart også søker om midler til utstyr gjennom eksterne finansieringskilder (NFR, EU og andre).

Det er svært viktig at utstyr og utstyrsplattformer driftes på en god måte og gjøres tilgjengelig for andre brukere enn de som til daglig har tilgang til utstyret. I tillegg er det viktig for universitetet å ha god oversikt over hva slags utstyr man har til enhver tid både for fremtidige investeringer og for at forskere på en enkel måte vet hva slags utstyr som er tilgjengelig.

Det er i gang et arbeid med å få en oversikt over hva slags utstyr fakultetene har tilgjengelig. Dette gjelder utstyr som er finansiert med midler fra den sentrale NMBU potten, med midler fra fakultetene selv eller annet. Oversikten bør inneholde utstyr av en viss størrelse (> ca. 200 000 kr). Det er viktig at fakultetene bidrar i arbeidet med å gjøre denne oversikten så komplett som mulig.

Vedlegg:

Vedlegg 2_Søknadsskjema_basisutstyr_2018
Vedlegg 3_Fakultetets prioritering_basisutstyr_2018
Vedlegg 4_Søknadsskjema_NMBUs Veikart 2018
Vedlegg 1_Utlysningstekst_2018_utkast

NORGES MILJØ- OG BIOVITENSKAPELIGE UNIVERSITET
AVD FOR FORSKNING, INNOVASJON OG EKSTERNT SAMARBEID (FIE)
SAKSBEH: SOLVEIG FOSSUM-RAUNEHAUG
VÅR REF 17/02922
DATO XX.09.2017

TIL dekaner og senterledere:
Ragnar Øygard, HH
Cecilie Rolstad Denby, REALTEK
Sjur Baardsen, MINA
Ågot Aakra, KBM
Kari Kolstad, BIOVIT
Anne Storset, VET
Eva Falleth, LANDSAM
Olav Kraugerud, FORTEK
Stein Valsø, SKP
Ingvar Selmer-Olsen, SHF

UTKAST: Utlysning av interne midler til forskningsinfrastruktur/ vitenskapelig utstyr for budsjettåret 2018

For budsjettåret 2018 er det tilgjengelig 7 MNOK, forutsatt budsjettvedtak.

Hvem kan søke?
Forskere ved NMBU kan søke om midler til forskningsinfrastruktur. Søknad om utstyr sendes til fakultet. Fakultetene lager en intern prioritering og oversender denne til Avd for forskning, innovasjon og eksternt samarbeid (FIE).

SHF inkl. FORTEK og SKP kan søke om midler til forskningsinfrastruktur. Søknad om utstyr må forankres i ett eller flere fakulteter[1] og sendes direkte til FIE.

Hva kan det søkes om?
Med forskningsinfrastruktur menes vitenskapelig utstyr som skal brukes til forskningsformål og omfatter avansert vitenskapelig utstyr, vitenskapelige databaser og samlinger, samt e-infrastruktur (store beregningsressurser, avanserte lagringssystemer, Grid-infrastruktur, høyhastighetsnettverk og nødvendige støttetjenester). Fakultetene/sentrene som tildeles midler til utstyr er ansvarlig for framtidig praktisk og finansiell drift av utstyrsenheten.

[1] Støttebrev fra fakultet(er) må vedlegges søknaden. Støttebrevet må beskrive viktigheten av at det investeres i utstyret og hvilke forskere/ forskningsgrupper som planlegger å bruke det.

Utlysningen for 2018 gjelder:

1. **Investeringer i basisutstyr, størrelsesorden 0,5-2,5 MNOK.**

Søknadsprosess:

- Forskere sender søknad til fakultetet for vurdering og prioritering (vedlegg 1).
- Fakultetene lager en intern prioritering som sendes FIE (vedlegg 2).

Kriterier i prioritert rekkefølge:

FIE behandler og foreslår en prioritering av søknadene utifra en vurdering basert på følgende (se møteboka 31. aug 2017 FU-sak 38/ 2017):

1. Høyt prioritert hos fakultet og bekreftet økonomisk støtte fra fakultet på minimum 20% av investeringen.
2. Prosjekter på NMBUs veikart prioriteres.
3. Investeringsklart i løpet av 2018.
4. Dokumentert behov fra flere forskergrupper og/eller fakulteter.

Tildeling av midler:

Forskningsutvalget innstiller og prorektor for forskning og innovasjon beslutter tildelingen. Prosjekter på NMBUs veikart kan kun motta midler som til sammen ikke overstiger 50% av den totale potten.

Innsending av søknad:

Søknaden lastes opp i P360 sak nr **17/02922** innen **15. februar 2018. Emnefeltet** merkes med "Søknad basisutstyr for 2018, navn på fakultet/ senter og navn på prosjektleder"**.**

2. NMBU sitt veikart for strategisk viktig forskningsinfrastruktur

NMBU ønsker at midlene som settes av til forskningsinfrastruktur både skal benyttes til basisutstyr samt støtte til større infrastrukturplattformer av strategisk interesse. For å kunne prioritere infrastrukturplattformer ved tildeling av interne midler og for å arbeide for ekstern finansiering av disse, er det viktig å indentifisere disse plattformene. NMBU har derfor valgt å etablere et veikart for strategisk viktig forskningsinfrastruktur.

Tabell 1. NMBUs veikart for forskningsinfrastruktur (vedtatt av rektor på RLG møte 16. mai 2017, ref. 16/04761).

360 nummer	NMBUs veikart	Fakultet / senter/ prosjektleder	Intern prioritet
15/03946-10	«Biokjemisk analyse – proteomikk og karbohydrater»	KBM/ Vincent Eijsink	2017-2018
15/03946-16	"NMBU biocomputer cluster"	BIOVIT/ Dag I Våge	2017-2018
15/03946-20	«Plantefenotyping NMBU»	BIOVIT/SKP/ Odd-Arne Rognli	2017-2018
16/04761-12	Landskapslaboratorium	LANDSAM/ Ingrid M Ødegård	2018-2019
16/04761-14	BioSpecLab	REALTEK/ Achim Kohler	2018-2019

Utstyrsplattformer som kommer på NMBUs veikart vil få prioritet ved tildeling av forskningsinfrastrukturmidler to påfølgende år.

Det er en forventning at prosjektene som står på veikartet søker om hovedstøtte til oppbygging av infrastruktur fra Forskningsrådets sitt program for INFRASTRUKTUR eller andre nasjonale og internasjonale finansieringskilder.

Søknadsprosess:

Søknaden må støttes av dekan(er) og sendes direkte til FIE (vedlegg 3).

Kriterier i prioritert rekkefølge:

FIE behandler og foreslår en prioritering av søknadene utifra en samlet totalvurdering basert på følgende:

- Høyt prioritert hos NMBU.
- Klar plan for søknader om støtte til videre oppbygging fra Forskningsrådets sitt program for INFRASTRUKTUR eller andre nasjonale og internasjonale finansieringskilder.
- Dokumentasjon på forpliktende samarbeid fra andre forskergrupper og/eller fakulteter/senter internt og eksternt.

Tildeling av midler:

Forskningsutvalget innstiller prosjekter til NMBUs veikart. Rektor vedtar veikartet.

Innsending av søknad:
Søknaden lastes opp i P360 sak nr **17/02922** innen **15. februar 2018. Emnefeltet** merkes med "Søknad NMBUs veikart for 2018, fakultet/ senter og navn på prosjektleder"**.**

Med vennlig hilsen

Ragnhild Solheim
Forsknings- og innovasjonsdirektør

Solveig Fossum-Raunehaug
Seniorrådgiver

Vedlegg 1: Søknadsskjema Basisutstyr (0,5-2,5 MNOK) (sendes til fakultetet)
Vedlegg 2: Fakultetenes interne prioritering Basisutstyr (0,5-2,5 MNOK)
Vedlegg 3: Søknadsskjema NMBU veikart for forskningsinfrastruktur

Kopi til:
Hans Christian Sundby, Økonomiavdelingen
Økonomiansvarlige ved fakultetene
Administrasjonssjefer

Vedlegg 1

SØKNADSKJEMA BASISUTSTYR 2018

Forskere ved fakultetene sender søknad til fakultetet for vurdering og prioritering.

Fakultetet sender prioritert liste til Avd for forskning, innovasjon og eksternt samarbeid (FIE). FRIST 15 feb. 2018.

Forskere ved SKP, SHF OG FORTEK sender søknad inkludert støttebrev fra fakultet(er) til Avd for forskning, innovasjon og eksternt samarbeid (FIE).

FRIST 15 feb. 2018.

PROSJEKTLEDER:

KONTAKTINFORMASJON:

STILLING:

FAKULTET/ SENTER:

BASISUTSTYR I STØRRELSESORDEN 0,5-2,5 MNOK.

Hva søker man om støtte til? *Fyll inn (kun direkteutgifter, ikke lønn):*	**Hva koster det (inkludert mva.)?**
Total kostnad	**(MNOK)**
Egenandel fra fakultet/ senter eller fra forskningsgruppen (min 20% av total kostnad)	**(MNOK)**

Vedlegg 1

Beskriv driftsmodell • **Hvem er prosjektleder og ansvarlig for den daglige driften?** • **Beskriv plan for tilgjengeliggjøring av utstyret til interne og eksterne brukere** • **Hvem skal bruke utstyret? Beskriv interne og eksterne brukere og angi hvor stor tidsandel (ca.) hver bruker forventer av total tid utstyret er i drift.**
Fyll inn:
Har man tilsvarende forskningsinfrastruktur på NMBU/ fakultet/ senter i dag og i så fall hvorfor kan det ikke brukes?
Fyll inn:
Hvor skal utstyret stå? **Er det behov for bygningsmessige endringer og eller oppgradering av lokalet? I så fall, beskriv og legg ved bekreftelse på dekning av nødvendige kostander fra interne eller eksterne midler.**
Fyll inn:
Vil investering i denne infrastrukturen være med på å løfte et strategisk viktig område for fakultet/ senter og NMBU? Forklar i så fall hvordan.
Fyll inn:

VEDLEGG 2

Fakultetets prioritering av søknader - Basisutstyr 2018

Fakultet:	

Prioritet	**Utstyrsenhet**	**Prosjektleder**	**Totalkostnad inkl mva [MNOK] ***	**Beløp som søkes fra NMBUs utstyrspott [MNOK]**	**Beløp egenfinansiering fra fakultetet og eller/ forskningsgruppe [MNOK]**	**Dokumentert behov fra flere forskergr. [ja/nei]**
1						
2						
3						
4						
5						

* Oppgitt kostnad skal inkludere MVA og totalkostnad være i størrelsesorden **0,5-2,5 MNOK.**

Signatur:

Dato:	**Dekan:**

SØKNAD OM Å BLI ET NMBU VEIKARTPROSJEKT 2018

Denne søknaden sendes direkte til Forsknings- og innovasjonsavdelingen og skal ikke prioriteres av dekan.

PROSJEKTLEDER:

KONTAKTINFORMASJON:

STILLING:

FAKULTET/ ENHET/ SENTER:

DET KAN SØKES OM Å BLI ET NMBU VEIKARTPROSJEKT. PROSJEKTET MÅ INNEHOLDE BESKRIVELSE AV UTSTYR/ UTSTYRSPLATTFORMER SOM ER STRATEGISK **VELDIG** VIKTIGE FOR NMBU.

Utstyrsplattformer som kommer på NMBUs veikart må hovedsakelig finansieres gjennom eksterne midler. Mindre enheter vil kunne få prioritet ved tildeling av forskningsinfrastrukturmidler to påfølgende år.

PUNKTENE UNDER MÅ BESVARES UTFYLLENDE.

1. Hva søker man om støtte til?
2. Anslå kostnadsramme (inkl mva).
3. Har man egenfinansiering i form av kapital enten fra et eller flere fakulteter og/ eller en eller flere forskergrupper?
4. Beskriv hvordan investeringen vil være med på å bygge opp under miljøer som allerede er i internasjonal forskningsfront eller som har realistiske muligheter til å komme i en slik posisjon.
5. Vil investering i denne infrastrukturen være med på å løftet et strategisk viktig område for fakultetet og NMBU? Forklar i så fall hvorfor.
6. Vil infrastrukturen kunne bli en nasjonal infrastruktur på sikt? Forklar hvorfor.
7. Er det andre forskningsgrupper ved NMBU eller eksterne institusjoner som har behov for forskningsinfrastrukturen? Legg ved forpliktende støttebrev.

Drift og finansiering:

8. Hvem skal bruke og drifte utstyret? Viktig å beskrive hvordan infrastrukturen skal gjøres tilgjengelig for alle relevante brukere både interne og eksterne.
9. Finansieringsplan
    a. Ettersom NMBU kun kan være med å delfinansiere større infrastrukturprosjekter er det veldig viktig at prosjektet beskriver hvordan det skal skaffes finansiering.
    b. Må det gjøres bygningsmessige endringer/ oppgraderinger for å få etablert forskningsinfrastrukturen? Hva vil det evt. koste?
    c. Beskrivelse av driftskostnader.
    d. Plan for finansiering av drift (driftsmodell) i fem og ti års perspektiv.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Arkivsak-dok. 17/03635-1 Arkivkode.
Saksbehandler Solveig Fossum-Raunehaug

Saksgang	Møtedato
NMBU Forskningutvalget	31.08.2017

FU-SAK 39/2017 - UTLYSNING FOR BUDSJETTÅRET 2018: UTENLANDSSTIPEND

Forslag til vedtak

Forskningsutvalget anbefaler nye retningslinjer for utenlandsstipend for ansatte i forskningstermin.
Retningslinjer for utenlandsstipend for ph.d.-kandidater og postdoktorer i rekrutteringsstillinger samt spesialistkandidater videreføres som for 2017 men justeres ifht ny organisering av NMBU av 1.1.2017.
Retningslinjer for utenlandsstipend for faste ansatte i forskertermin justeres ifht ny organisering av NMBU av 1.1.2017. I tillegg endres maksimum antall måneder man kan få støtte til fra 12 til 10 og antall steder man kan reise til reduseres fra 3 til 2.

Sammendrag
NMBU har interne midler til forskere i forskningstermin og ph.d.-kandidater og postdoktorer i rekrutteringsstillinger samt spesialistkandidater. Intensjonen med ordningen er å øke mobiliteten til forskerne for å utvikle faglige sterke internasjonale nettverk som igjen skaper grobunn for økt internasjonale samarbeidsprosjekter. I tillegg skal stipendet bidra til økt kompetanse og være et virkemiddel for å rekruttere de beste forskerne til NMBU.

Retningslinjene for utenlandsstipend ved NMBU foreslås å justeres for å tydeliggjøre intensjonen med utenlandsstipendene, samt gjenspeile ny organisering med fakulteter. Endringene vil gjelde for utlysningen for budsjettåret 2018 som blir lagt ut høsten 2017.

Vedlegg:
Vedlegg 2_Retningslinjer_utenl_stip_post_doc_2018
Vedlegg 1_Retningslinjer_utenl_vit ansatte_buds 2018
Vedlegg 3_Oversikt tildelinger_alle fak 2015-2017

Innledning/presentasjon av problemstillingen

Hovedpunkter i endringsforslaget:

Det understrekes at fakultetene har et ansvar for at vertsinstitusjonene kvalitetssikres som internasjonalt anerkjente universitet eller forskningsinstitusjoner. Ellers strammes det noe inn på maksimal lengde det kan søkes om (gjelder forskningstermin) til maks 10 mnd og antall vertsinstitusjoner reduseres fra 3 til 2. Endringsforslagene er begrunnet med at flest mulig skal få anledning til å støtte. Det er hvert år 4-5 kvalifiserte søkere som ikke får utenlandsstipend på grunn av manglende finansiering. I vedlegg 5 er det en oversikt over gjennomsnittlig antall måneder og antall måneder forskere i forskertermin og stipendiater har søkt om støtte til de 2 siste årene.

Forskningsdirektørens vurdering:

Internasjonalisering blir et stadig sterkere krav, men òg nødvendig for å lykkes i finansiering av større forskningsprosjekter. Det er derfor viktig at de virkemidlene som avsettes til å støtte opp under utenlandsstipend brukes strategisk. Både prinsippet om at flest mulig skal få mobilitetsstøtte og å sikre at man velger gode vertsinstitusjoner bør derfor tilrettelegges for enda tydeligere enn i de nåværende retningslinjene. Dette er gjort med de små endringsforslagene som fremmes nå for FU.

Retningslinjer og kriterier for tildeling av midler til utenlandsopphold:

Vitenskapelig ansatte i forskningstermin

Hensikt:

NMBU ønsker økt internasjonalt samarbeid og tildeler midler til utenlandsopphold for vitenskapelig ansatte i forskningstermin. Det forutsettes at oppholdet skjer ved et internasjonalt anerkjent universitet eller forskningsinstitusjon.

Retningslinjer:

- Tildeling av stipend forutsetter innvilgelse av forskningstermin av fakultetet.
- Det kan innvilges opphold ved maksimalt to ulike institusjoner. Disse skal være kvalitetssikret av fakultetet.
- Stipendet kan maksimalt dekke 10 måneders opphold.
- Dersom det finnes andre alternative finansieringskilder skal det søkes der. Dersom en søker får tilslag på søknad om midler til reise og opphold fra andre kilder enn NMBU, blir stipendet fra NMBU avkorta.
- Tildeling av midler til utenlandsopphold blir regnet ut fra Norges Forskningsråd gjeldende satser.
- Det bevilges ikke midler til kursavgift, konferanser," bench fees" eller driftsmidler.
- Ved budsjettknapphet brukes prinsippet om at «flest mulig søknader skal innvilges».

Følgende kriterier blir lagt til grunn ved eventuell prioritering av søknadene, i gitt rekkefølge:

- Vitenskapelig ansatte som søker om utenlandsstipend ved forskningstermin for første gang.
- Søkere med høy publikasjonsaktivitet (definert som publikasjonspoeng og antall poenggivende publikasjoner, vekta 50/50) de siste fem årene.
- Følgende aktiviteter blir prioritert på linje med høy publikasjonsaktivitet:
  - Kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid
  - Klinisk arbeid
  - Sentrale verv ved instituttet eller ved NMBU i perioden før forskningstermin
  - Stor undervisningsbelastning
- Tildeling av stipend skal inkludere en skjønnsmessig vurdering av den totale forskningsaktiviteten.
- Ved ellers like vilkår, blir vitenskapelig ansatte av det underrepresenterte kjønn prioriterte for tildeling.

Retningslinjer for tildeling av midler til utenlandsopphold:

Ph.d.-kandidater og post doktorer i NMBUs rekrutteringsstillinger og spesialistkandidater.

Hensikt:

NMBU ønsker økt internasjonalt samarbeid og tildeler midler til utenlandsopphold for ph.d.-kandidater og post doktorer i NMBUs rekrutteringsstillinger og spesialistkandidater. Det forutsettes at oppholdet skjer ved et internasjonalt anerkjent universitet eller forskningsinstitusjon.

Retningslinjer:

- Tildeling av stipend forutsetter innvilgelse av utenlandsopphold av fakultetet og veileder.
- Søknader om utenlandsopphold skal være på minimum to og maksimum seks måneder.
- Flere opphold ved ulike institusjoner kan innvilges - maksimalt 2. Disse skal være kvalitetssikret av fakultetet.
- Dersom det finnes andre alternative finansieringskilder skal det søkes der. Dersom en søker får tilslag på søknad om midler til reise og opphold fra andre kilder enn NMBU, blir stipendet fra NMBU avkorta.
- Tildeling av midler til utenlandsopphold blir regnet ut fra Norges Forskningsråd gjeldende satser.
- Det bevilges ikke midler til kursavgift, konferanser, "bench fees" eller driftsmidler.
- Ved budsjettknapphet brukes prinsippet om at «flest mulig søknader skal innvilges»

	Utenlandsstipend for PhD							Reist til											
År	Fakultet	Fag/institutt				Norsk	utenlandsk	USA/Kana	S-Amerika	Norden	Europa	Afrika	Asia/aust	flere besø	Varighet	Med fam	Uten fam	Kr/år/fak	Snitt alle
	Sum MINA	INA	IMV																
2015	3	3	0			1	2	3						0	6,3		3	77692	
2016	4	3	1			1	3	3	1	1				1	3,6	2	2	95375	
2017	4	4	0			1	3	1		2	2			1	3	1	3	39000	
	HH																		
2015	2					1	1	1	1					1	8,5	1	1	162780	
2016	2					0	2	1			1			0	4,5	2	0	75000	
2017	1					0	1			1				0	5	1	0	163000	
	KBM																		
2014	1					0	1	1						0	4	1	0	80496	
2015	0																		
2016	0																		
	Sum LandSam	Noragric	ILP																
2014	0																		
2015	2	1	1			1	1	1	1		1			1	8,8	1	1	167000	
2016	1	1	0			0	1						1	0	6			111000	
	Sum Vet	Matinf	BasAm	ProdMed	SportsFam														
2014	5	3	1	1		3	2	2		1	2			0	2,4	0	5	35000	
2015	1		1			1					1				3	0	1	53000	
2016	1				1		1				1			0	3	0	1	53000	
	RealTek																		
2014	3					2	1	2		2				1	5,5	0	3	61200	
2015	0																		
2016	6					4	2	4			1		2	1	4	2	4	124000	
	Biovit	IHA	IPV																
2014	1	1				0	1			1				0	3,5	0	1	30790	
2015	3	2	1			1	2				3			0	4			69000	
2016	1	1				0	1	1						0	6	1	0	106000	
						16	25	20	3	8	12		3	6	4,8	12	25	1503333	88431

Utenlandsstipend i fbm forskertermin/sabbatical								Reist til											
År	Fakultet	Fag/institutt				Norsk	Utenlands	USA/Cana	S-Amerika	Norden	Europa	Afrika	Asia/austr	flere bes	Varighet	m/fam	u/fam	Kr/år/fak	Snitt utbet
	Sum Mina	INA	IMV																
2015	2	2				2	0					2		1	6,5	1	1	82000	
2016	4	3	1			4	0			2	1	1		1	8,8	2	2	134875	
2017	4	3	1			5	0				4				5,4	3	1	141000	
	HH																		
2015	0																		
2016	1					1		1						0	12	1		154000	
2017	0																		
	KBM																		
2015	0																		
2016	1					1			1		2			1	3		1	73000	
2017	2					2		1			1				7,5	2		209000	
	Landsam	Noragric	ILP																
2015	5	4	1			5		2			5	2		4	8	4	1	209400	
2016	5	4	1			3	2	3			1	1	3	2	9,6	4	1	147760	
2017	6	3	3			4	2	4		2	1	1	1	2	6,4	5	1	129830	
	Vet	MatInf	Basam	ProdMed	SportsFam														
2015	0																		
2016	1		1			1		1			2		1	1	1		1	46000	
2017	0																		
	RealTek																		
2015	0																		
2016	4					4				1	3	1		1	4,5	3	1	97125	
2017	3					2	1	2		1					4,3	2	1	87300	
	Biovit	IHA	IPV																
2015	5	1	4			5		1		2	2	1	1	2	7	3	2	143600	
2016	0																		
2017	0																		
						39	5	15	1	8	22	9	6	15	6,5	30	13	1654890	kr 127 299

Sammendrag statisikk 2015-2017 Alle utenlandsstipend

Fakultet	# sabbat	Snitt av # mnd søkt	# m fam	Norden	Europa ellers	Usa-Kanada	Sør Amerika	Afrika	Asia - Austalia	# med flere dest.	bevilget per år; kr.	kr/stipend
Biovit	5	7	3	2	2			1	1	2	143600	28720
HH	1	12	1			1				0	154000	154000
KBM	3	5,3	2		3		1			1	282000	94000
Landsam	16	8	13	2	7	9		4	4	8	486990	30437
MINA	10	6,9	6	2	5			3		2	357875	35788
RealTek	7	4,4	5	2	3	2		1		1	184425	26346
Vet	1	1	0		2	1			1	1	46000	46000
sum NMBU	43	6,4	30	8	22	13	1	9	6	15	1654890	59327

Fakultet	# PhD	# utenlandske	Snitt av # mnd søkt	# m fam	Norden	Europa e ellers	USA-Kanada	Sør-Amerika	Afrika	Asia-Austalia	# med flere dest.	snitt bevilget per år; kr.	kr/stipend
Biovit	5	4	4,5	1	1	3	1				0	205790	41158
HH	5	4	6	4	1	1	2	1			1	400780	80156
KBM	1	1	4	1			1				0	80496	80496
Landsam	3	2	7,4	1		1	1	1		1	1	278000	92667
MINA	11	8	4,3	3	3	2	7	1			2	212067	19279
RealTek	9	3	4,8	2	2	1	6			2	1	185200	20578
Vet	7	3	4,2	0	1	4	2				0	141000	20143
sum NMBU	41	25	5,0	12	8	12	20	3	0	3	5	1503333	50639

	# utreiser/	# mnd i snit	kr/stipend	bevilget kr/år
Oppsummert:	28	5,7	54983	3158223

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Arkivsak-dok.	17/03667-1	Arkivkode.
Saksbehandler	Jan Olav Aarflot	

Saksgang	Møtedato
NMBU Forskningutvalget	31.08.2017

FU-SAK 40/2017 - FORSKNINGSETISK UTVALG. MANDAT OG SAMMENSETNING

Forslag til vedtak

Forskningsutvalget anbefaler utkast til Forskningsetisk utvalg. Mandat og sammensetning med de endringer som er foreslått: *Fylles inn i møtet*

Sammendrag
Rektor fremmer forslag om at det opprettes et «Forskningsetisk utvalg» som skal behandle redelighetssaker (vedlegg 1). Forskningsetisk utvalg kan også videreføre arbeidet som Etikkutvalget har stått for når det gjelder ulike typer etiske og forskningsetiske utfordringer.

Vedlegg:
Forskningsetisk utvalg. Mandat og sammensetning
Vedlegg 2 a Etikkutvalget oversendelse
Vedlegg 2 b Forslag til mandat for etikk- og redelighetsutvalg nmbu
Vedlegg 3 Forskningsetikkloven
Vedlegg 1 Mandat forskningsetisk utvalg

Vedlegg UTKAST til sak til Universitetsstyret

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Arkivsak-dok.	14/01499-17	Arkivkode.	012
Saksbehandler	Jan Olav Aarflot		

Saksgang	Møtedato
Universitetsstyret	11.09.2017
NMBU Forskningutvalget	31.08.2017

FORSKNINGSETISK UTVALG - MANDAT OG SAMMENSETNING

Forslag til vedtak

Styret fastsetter mandat og sammensetning av Forskningsetisk utvalg ved NMBU.

Sammendrag

Rektor fremmer forslag om at det opprettes et «Forskningsetisk utvalg» som skal behandle redelighetssaker (vedlegg 1). Forskningsetisk utvalg skal også videreføre arbeidet som Etikkutvalget har stått for når det gjelder ulike typer etiske og forskningsetiske utfordringer.

Vedlegg:

Vedlegg 2 a Etikkutvalget oversendelse
Vedlegg 2 b Forslag til mandat for etikk- og redelighetsutvalg nmbu
Vedlegg 3 Forskningsetikkloven
Vedlegg 1 Mandat forskningsetisk utvalg

Innledning/presentasjon av problemstillingen

Bakgrunn

Etikkutvalget har oversendt et forslag til revidert mandat for et «Etikk- og redelighetsutvalg» (vedlegg 2 a og b). Etikkutvalget går i sitt forslag inn for at det ved NMBU skal være et etikkutvalg som også behandler redelighetssaker, og foreslår å endre navn til «Etikk- og redelighetsutvalg».

Forslaget legger til grunn Lov 28. april 2017 nr. 23 om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven). Loven trådte i kraft 1. mai 2017 (vedlegg 2).

Forslag til mandat har vært drøftet i rektors ledergruppe, der det kom innspill til og spørsmål om mandatet. Særlig punktet om oppnevning av et redelighetsutvalg ble tatt opp, og forholdet mellom dette utvalget og etikkutvalget.

Rektor legger i denne saken frem et endret forslag som tar hensyn til innspill som har kommet og utviklingen innen sektoren etter at Etikkutvalget behandlet saken. Rektor fremmer forslag om at det opprettes et «Forskningsetisk utvalg» som skal behandle redelighetssaker (vedlegg 1). Forskningsetisk utvalg skal også videreføre arbeidet som etikkutvalget har stått for når det gjelder ulike typer etiske og forskningsetiske utfordringer.

Strategisk forankring

NMBU og universitetets ansatte og studenter skal i sitt arbeid følge samfunnets lover og regler, allment aksepterte vitenskapelige metoder og forskningsetiske normer og regler, slik at de opptrer på en etisk forsvarlig måte og slik at ikke NMBUs omdømme skades.

Presentasjon av sakens fakta

Forskningsetikkloven

Forskningsetikkloven 2017 inneholder viktige endringer i forhold til forskningsetikkloven 2006: Det er nå lovfestet en plikt for institusjonene til å etablere et system som sikrer at forskning «skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer» (§ 1). I henhold til lovens § 5 er NMBU videre pålagt ansvar for:

a) nødvendig opplæring av kandidater og ansatte i forskningsetiske normer
b) at alle som utfører eller deltar i forskningen, er kjent med anerkjente forskningsetiske normer

§ 5 er en rammebestemmelse, og NMBU må utforme retningslinjer for hvordan dette ansvaret skal forvaltes. Form og omfang av opplæringen fastsettes av NMBU selv, men det må ivareta lovens krav.

Forskningsetikkloven pålegger forskningsinstitusjoner å ha et redelighetsutvalg (§ 6). «Utvalget skal ha nødvendig kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus». Minst ett medlem skal være eksternt. Det er ikke gitt føringer i loven om sammensetning ut over dette.

Forskningsetikkloven pålegger også institusjonene å utarbeide retningslinjer for behandling av redelighetssaker for å sikre at de undergis forsvarlig saksbehandling. Rektor vil be det nye utvalget om å utarbeide forslag til disse retningslinjene, som fastsettes av rektor.

Forskningsetisk utvalg / Redelighetsutvalg ved andre universiteter.

Universitetene i Oslo (UiO), Bergen (UiB), Trondheim (NTNU) og Tromsø (UiT) har alle faste forskningsetiske utvalg eller redelighetsutvalg som behandler redelighetssaker. Ved NMBU har etikkutvalget hatt et bredere mandat, men har også behandlet redelighetssaker. I det følgende orienteres om sammensetning og oppnevning ved andre universiteter.

UiO:

UiO har et forskningsetisk utvalg med fem faste medlemmer og fem varamedlemmer, alle i vitenskapelige stillinger. Det er oppnevnt jurist og medlem med etikkfaglig kompetanse samt eksternt medlem. Forskningsetisk utvalg oppnevnes av rektor for tre år.

UiB:
UiB har utarbeidet et forslag til nye retningslinjer for redelighetsutvalget, som nå er på høring. Sammensetningen som foreslås er å videreføre prorektor som leder, to vitenskapelig ansatte med kompetanse i forskning og forskningsetikk, en vitenskapelig ansatt fra Det juridiske fakultet som dekker kravet til juskompetanse, og en ekstern. Det foreslås at Universitetsstyret oppnevner representantene.

NTNU:
NTNU har forskningsetisk utvalg med fem faste medlemmer, hvorav ett eksternt, alle i vitenskapelige stillinger. Forskningsetisk utvalg oppnevnes av rektor for tre år.

UiT:
UiT har utarbeidet et forslag til nye retningslinjer for forskningsetisk utvalg som nå er på høring. Utvalget forslås oppnevnt av universitetsstyret og vil ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Leder og varamedlem for leder skal fylle de lovbestemte krav for lagdommere og tingrettsdommere. Fire av medlemmene skal være vitenskapelige tilsatte ved universitetet og en av disse skal ha fagkunnskap innenfor etikk. I saker som gjelder studier, skal det i tillegg være med to studenter.

Drøfting

Mandat

Forskningsetikkloven gir, som nevnt over, bare enkelte klare føringer på mandat og sammensetning. Det er «opp til den enkelte institusjon å fastsette nærmere organiseringen av utvalgene, herunder hvor mange (faste) medlemmer» jf Prop. 158L (2016-2017) s. 71 – 72. Det åpnes for at utvalget etableres som et rent redelighetsutvalg eller som et utvalg med utvidede (og spesielt forebyggende) oppgaver, herunder at det kan legges til et eksisterende utvalg. Institusjonen stilles også fritt med tanke på navn på utvalget.

Etikkutvalget har anbefalt at et redelighetsutvalg legges til det eksisterende Etikkutvalget. Etikkutvalget begrunner dette med «at en omfattende erfaring med ulike typer etiske og forskningsetiske utfordringer har overføringsverdi. Erfaringen fra det eksisterende Etikkutvalg ved NMBU, som har et ganske omfattende oppgavefelt, er at tilegnelsen av en allsidig erfaring med forskningsetiske spørsmål styrker kompetansen på de ulike områder. En forankring av et redelighetsutvalg i et etikkutvalg som viderefører de oppgaver som det har, vil kunne bidra til å styrke ikke bare redelighetsutvalgets kompetanse, men etikkutvalgets kompetanse i forebyggende arbeid.»

Etikkutvalget foreslo at «Etikk- og redelighetsutvalget» skulle oppnevne et redelighetsutvalg «i forbindelse med hver enkelt uredelighetssak», forstått slik at

utvalget kunne oppnevne sakkyndige ved behandling av den enkelte uredelighetssak.

Etikkutvalgets forslag om et «Etikk- og redelighetsutvalg» har mange gode begrunnelser, og rektor deler Etikkutvalgets anbefaling om et bredere sammensatt utvalg med et omfattende oppgavefelt. Når rektor likevel fremmer et noe endret forslag til mandat og sammensetning, er dette blant annet begrunnet i at det kan oppstå uklarheter i mandat og rolle ved behandling av redelighetssaker. Dette har også vært drøftet med Etikkutvalgets leder, som deler rektors oppfatning og stiller seg bak det endrede forslaget.

Videre er kompetansen blant dem som skal vurdere redelighetssaker avgjørende. Rektor foreslå derfor at deler av utvalget, de som er foreslått oppnevnt av rektor, skal behandle redelighetssakene og gi uttalelse i forskningsetiske enkeltsaker til rektor. Dersom det foreligger mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer, skal institusjonen/rektor rapportere til det nasjonale utvalg for gransking av uredelighet i forskning (Granskingsutvalget jf forskningsetikklovens § 7)

Universitets- og høyskoleloven § 4-4 (1) fastsetter at studenter skal være representert i alle kollegiale organer som tildeles beslutningsmyndighet, med mindre styret enstemmig bestemmer noe annet. Forskningsetisk utvalg er et rådgivende organ og er ikke tillagt beslutningsmyndighet, heller ikke i redelighetssaker.

Forslag til mandat legger til grunn at Forskningsetisk utvalg skal være faglig uavhengig av universitetsledelsen. Utvalget skal være et rådgivende organ for forskningsetikk og skal arbeide for at forskningen ved NMBU foregår innenfor anerkjente forskningsetiske normer. Utvalget skal også fremme bevissthet om forskningsetiske spørsmål.

Utvalgets medlemmer som er oppnevnt av rektor, skal behandle og avgi uttalelse i forskningsetiske enkeltsaker etter forskningsetikklovens § 6 og som har sitt utspring i konflikter eller klager knyttet til brudd på vitenskapelig redelighet og god vitenskapelig praksis ved NMBU.

Rektor mener videre at et utvalg som skal behandle redelighetssaker, saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer, bør være permanent. Et fast utvalg vil opparbeide erfaring og kompetanse på ulike forskningsområder. Det vil være en klar fordel i arbeidet. Det vil også være viktig slik at forskjellige redelighetssaker underlegges den samme behandling.

Sammensetning
Forskningsetikkloven fastsetter at utvalget som skal behandle redelighetssaker skal ha «nødvendig kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus» (§ 6). Utvalget skal ha minst ett medlem som ikke er ansatt ved institusjonen.

Rektor fremmer forslag om at medlemmene av Forskningsetisk utvalg som oppnevnes av rektor, bør ha bred forskerbakgrunn, ettersom disse medlemmene av utvalget skal «behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer» (§ 6 1. ledd) og vurdering av om «en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig» (§ 6 siste ledd). Det er også ønskelig at medlemmer har erfaring fra arbeid i andre etiske organer eller nasjonale etiske komiteer.

Rektor foreslår at utvalget selv, ved behov, kan oppnevne sakkyndige som kan bistå utvalget i vurderingen av enkeltsaker.

Universitetet i Tromsø har god erfaring med og foreslår å videreføre sin ordningen med at når Forskningsetisk utvalg skal behandle redelighetssaker som gjelder studenter, tiltrer to studenter utvalget. Rektor foreslår en tilsvarende ordning ved NMBU. Ved behandling av redelighetssaker som gjelder studenter tiltrer utvalgets studentrepresentant, oppnevnt av studentdemokratiet. Ved behandling av redelighetssaker som gjelder doktorgradsarbeid, tiltrer utvalgets doktorgradsstipendiat oppnevnt av deres interesseorganisasjon.

Forslag til vedtak:
Styret fastsetter mandat og sammensetning av Forskningsetisk utvalg ved NMBU.

Vedlegg 1: Mandat og sammensetning Forskningsetisk utvalg

Fastsatt av universitetsstyret dd.mm/2017, US-sak xx/2017

Formål

Hensikten med retningslinjene er å klargjøre Forskningsetisk utvalgs rolle, myndighet og ansvarsområder.

Sammensetning og oppnevning

Forskningsetisk utvalg ved NMBU har følgende sammensetning ved behandling av redelighetssaker:

- Fire medlemmer i vitenskapelig stilling, med personlig varamedlem
- En ekstern representant med personlig varamedlem

Disse utvalgsmedlemmer og varamedlemmer oppnevnes av rektor. Rektor oppnevner leder blant utvalgets medlemmer. Disse utvalgsmedlemmene bør ha bred forskerkompetanse. Ett av medlemmene skal ha juridisk kompetanse, og minst ett av medlemmene skal ha etikkfaglig kompetanse. Det er ønskelig at medlemmer har erfaring fra arbeid i andre etiske organer eller nasjonale etiske komiteer.

Forskningsetisk utvalg for behandling av redelighetssaker kan, ved behov, selv oppnevne inntil to sakkyndige som kan bistå utvalget.

I tillegg består Forskningsetisk utvalg av:

- En representant for studentene med vara oppnevnt av studenttinget.
- En representant for doktorgradsstipendiatene med vara oppnevnt av deres interesseorganisasjon.
- En representant for tilsatte i teknisk og administrativ stilling med vara oppnevnt av administrasjonsdirektør.

Ved behandling av redelighetssaker som gjelder studenter tiltrer representanten for studentene, oppnevnt av studentdemokratiet.

Ved behandling av redelighetssaker som gjelder doktorgradsstipendiater tiltrer representanten for doktorgradsstipendiatene, oppnevnt av deres interesseorganisasjon.

Forskningsetisk utvalg følger universitetsstyrets funksjonsperiode.

Medlemmene oppnevnes for fire år av gangen med unntak av representantene for studentene og stipendiatene som oppnevnes for ett år.

Utvalget velger selv nestleder.

Sekretariat for Forskningsetisk utvalg legges til Avdeling for forskning, innovasjon og eksternt samarbeid (FIE)

Rolle og myndighet

• Forskningsetisk utvalg ivaretar NMBUs funksjoner i henhold til forskningsetikklovens §§ 5 og 6. Dette innebærer blant annet å utarbeide rutiner for behandling av saker knyttet til vitenskapelig uredelighet.

• Forskningsetisk utvalg skal gi råd og informasjon i etiske problemstillinger knyttet til forskning, undervisning og administrasjon, og NMBUs arbeid rettet mot samfunnet.

• Forskningsetisk utvalg er en pådriver i å fremme etisk bevissthet hos alle ansatte ved NMBU.

• Forskningsetisk utvalg kan få seg tillagt oppgaver som å godkjenne forskningsprosjekter med tanke på for eksempel bruk av mennesker i ikke-medisinsk forskning.

• Forskningsetisk utvalg skal bidra til å sikre at forskningsetikk blir systematisk innlemmet i forsker- og kandidatutdanningen ved NMBU.

• Forskningsetisk utvalg skal bidra til at etikk inngår i kvalitetssikringsprosesser for forskningsaktiviteter- og kandidatutdanningen ved NMBU.

• Forskningsetisk utvalg skal fremme kunnskap om, interesse for og debatt om etikk og vitenskapsfilosofi knyttet til NMBUs virksomhet.

• Forskningsetisk utvalg skal fremme tiltak som har til hensyn å forebygge uredelighet innen NMBUs virksomhetsområder.

• Forskningsetisk utvalg skal holde seg løpende orientert om nasjonale og internasjonale forskningsetiske spørsmål, og relevante etiske problemstillinger i offentlig forvaltning og internasjonalt regelverk.

Årsrapportering

• Forskningsetisk utvalg skal ved kalenderårets slutt gi en kortfattet redegjørelse for sin virksomhet til rektor.

NMBU 25.04.17

Til rektor Mari Sundli Tveit

Kopi til avdelingsdirektør Ragnhild Solheim

Forslag til mandat for et etikk- og redelighetsutvalg ved NMBU

Det nåværende etikkutvalg ved NMBU går av sommeren 2017, og et nytt utvalg bør være på plass til høsten. I denne sammenheng foreslår Etikkutvalget et nytt mandat for og navn på utvalget. Grunnlaget for vårt forslag er følgende:

Ifølge den nye loven om forskningsetisk arbeid – forskningsetikkloven -, som trer i kraft i løpet av året og senest på nyåret 2018, er forskningsinstitusjonenes ansvar for å behandle uredelighetssaker skjerpet og tydeliggjort. Institusjonen skal «fastsette retningslinjer for behandling av mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer» og «ha et redelighetsutvalg» (§ 6). Saker som åpner for mulige alvorlige brudd på forskningsetiske normer skal behandles av redelighetsutvalget, som skal ta stilling til om «forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke», «om det foreligger systemfeil ved institusjonen», og «om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake» (§ 8). Det nasjonale granskningsutvalget skal informeres om alle mulige alvorlige brudd, og fungere som klageinstans for forskere som er funnet skyldige.

Ifølge forskningsetikkloven skal utvalget ha «nødvendig kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus», ha «minst ett medlem som ikke er ansatt ved institusjonen», «være faglig uavhengig», men ellers er det «opp til den enkelte forskningsinstitusjon å fastsette nærmere organisering av utvalgene, herunder hvor mange (faste) medlemmer», se nærmere Prop. 158 L (2016-2017), s. 71 og 72. Det åpnes for at utvalget etableres som et rent redelighetsutvalg eller som et utvalg med utvidede (og spesielt forebyggende) oppgaver, og herunder for at det eksempelvis legges til eksisterende utvalg. Institusjonen stilles dermed naturlig nok også fritt med tanke på navn på utvalget.

Etikkutvalget har diskutert dette i to møter i løpet av vårsemesteret 2017, det siste 20. april 2017. Vår samstemmige anbefaling er at et redelighetsutvalg ved NMBU legges til det eksisterende etikkutvalget, og som et underutvalg av dette der medlemmene (bortsett fra utvalgsleder) oppnevnes i den enkelte sak, og på grunnlag av nødvendige krav til kompetanse i jus, forskningsetikk og forskning:

Vi legger til grunn at en omfattende erfaring med ulike typer etiske og forskningsetiske utfordringer har overføringsverdi. Erfaringen fra det eksisterende Etikkutvalg ved NMBU, som har et ganske omfattende oppgavefelt, er at tilegnelsen av en allsidig erfaring med forskningsetiske spørsmål styrker kompetansen på de ulike områder. En forankring av et redelighetsutvalg i et etikkutvalg som viderefører de oppgaver som det har vil kunne bidra til å styrke ikke bare redelighetsutvalgets kompetanse, men etikkutvalgets kompetanse i forebyggende arbeid osv.

For å gjøre det nye utvalgets oppgaver tydeligere, mener vi at en navnendring er på sin plass. Vi foreslår at det nye utvalgets navn blir «Etikk- og redelighetsutvalget ved NMBU».

Vi er også av den oppfatning at et slikt utvalgs arbeid må knyttes opp mot en god og effektiv utveksling av informasjon og erfaringer med Forskningsavdelingen, samtidig som utvalgets faglige uavhengighet av administrasjon og ledelse bevares. Vi mener at begge hensyn ivaretas ved at det nye utvalgets sekretariat legges til Forskningsavdelingen.

Vårt forslag til nytt mandat for det vi mener bør hete «Etikk- og redelighetsutvalget» er vedlagt. Når et nytt utvalg er på plass fra høsten, vil en nærliggende oppgave for det nye utvalget være å utarbeide nye retningslinjer for behandling av uredelighetssaker på grunnlag av sitt mandat og kravene i den nye forskningsetikkloven.

På vegne av Etikkutvalget ved NMBU

Terje Kvilhaug (leder)

Mandat for Etikk- og redelighetsutvalg, NMBU

Formål

Hensikten med retningslinjene er å klargjøre Etikk- og redelighetsutvalgets rolle, myndighet og ansvarsområder.

Sammensetning og oppnevning

Etikk- og redelighetsutvalget består av 7 medlemmer med personlige varamedlemmer og har følgende sammensetning og oppnevning:

- Leder oppnevnt av universitetsstyret etter forslag fra rektor.
- To representanter i forsker- og undervisningsstilling med vara oppnevnt av universitetsstyret etter forslag fra rektor.
- Et eksternt medlem oppnevnt av universitetsstyret etter forslag fra rektor.
- En representant for studentene med vara oppnevnt av studenttinget.
- En representant for doktorgradsstipendiatene med vara oppnevnt av deres interesseorganisasjon.
- En representant for tilsatte i teknisk og administrativ stilling med vara oppnevnt av administrasjonsdirektør.

Et av medlemmene skal ha juridisk kompetanse.

Et redelighetsutvalg oppnevnes av Etikk- og redelighetsutvalget i forbindelse med hver enkelt uredelighetssak, jf. forskningsetikkloven § 6. I dette utvalget skal medlemmene ha nødvendig kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus.

Etikk- og redelighetsutvalget følger universitetsstyrets funksjonsperiode. Utvalget bør søke å inkludere medlemmer i nasjonale etiske komiteer eller andre eksterne etiske organer.

Medlemmene oppnevnes for fire år av gangen med unntak av representantene for studentene og stipendiatene som oppnevnes for henholdsvis ett og to år.

Etikk- og redelighetsutvalget velger nestleder.

Det oppnevnes en sekretær for Etikk- og redelighetsutvalget fra forskningsavdelingen.

Rolle og myndighet

• Etikk- og redelighetsutvalget ivaretar NMBUs funksjoner i henhold til forskningsetikkloven §§ 5 og 6. Dette innebærer blant annet å utarbeide rutiner for behandling av saker knyttet til vitenskapelig uredelighet.

• Utvalget skal gi råd og informasjon i etiske problemstillinger knyttet til forskning, undervisning og administrasjon, og NMBUs arbeid rettet mot samfunnet.

• Etikk- og redelighetsutvalget er en pådriver i å fremme etisk bevissthet hos alle ansatte ved NMBU.

• Etikk- og redelighetsutvalget kan få seg tillagt oppgaver som å godkjenne forskningsprosjekter med tanke på for eksempel bruk av mennesker i ikke-medisinsk forskning.

• Etikk- og redelighetsutvalget skal bidra til å sikre at forskningsetikk blir systematisk innlemmet i forsker- og kandidatutdanningen ved NMBU.

• Etikk- og redelighetsutvalget skal bidra til at etikk inngår i kvalitetssikringsprosesser for forskningsaktiviteter- og kandidatutdanningen ved NMBU.

• Etikk- og redelighetsutvalget skal fremme kunnskap om, interesse for og debatt om etikk og vitenskapsfilosofi knyttet til NMBUs virksomhet.

• Etikk- og redelighetsutvalget skal fremme tiltak som har til hensyn å forebygge uredelighet innen NMBUs virksomhetsområder.

• Etikk- og redelighetsutvalget skal holde seg løpende orientert om nasjonale og internasjonale forskningsetiske spørsmål, og relevante etiske problemstillinger i offentlig forvaltning og internasjonalt regelverk.

• Etikk- og redelighetsutvalget rapporterer til rektor, universitetsstyret og Granskningsutvalget.

Årsrapportering

• Etikk- og redelighetsutvalget skal ved kalenderårets slutt gi en kortfattet redegjørelse for sin virksomhet til universitetsstyret.

LOVDATA

Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven)

Dato	LOV-2017-04-28-23
Departement	Kunnskapsdepartementet
Sist endret	
Publisert	
Ikrafttredelse	01.05.2017
Endrer	LOV-2006-06-30-56
Kunngjort	28.04.2017
Korttittel	Forskningsetikkloven

§ 1. *Formål*

Loven skal bidra til at forskning i offentlig og privat regi skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer.

§ 2. *Virkeområde*

Loven gjelder forskere og forskning i Norge. På Svalbard og Jan Mayen gjelder loven dersom forskningen drives av forskere ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

Granskingsutvalget kan videre uttale seg om forskning i utlandet dersom forskningen drives av forsker ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

§ 3. *Uavhengighet*

Komiteer og utvalg oppnevnt med hjemmel i denne loven skal være faglig uavhengige.

§ 4. *Forskeres aktsomhetsplikt*

Forskere skal opptre med aktsomhet for å sikre at all forskning skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Dette gjelder også under forberedelser til forskning, rapportering av forskning og andre forskningsrelaterte aktiviteter.

§ 5. *Krav til forskningsinstitusjoner*

Forskningsinstitusjoner er offentlige eller private institusjoner som har forskning som en av sine hovedoppgaver.

Forskningsinstitusjoner skal sikre at forskningen ved institusjonen skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Institusjonen har ansvaret for:

a) nødvendig opplæring av kandidater og ansatte i anerkjente forskningsetiske normer og
b) at alle som utfører eller deltar i forskningen, er kjent med anerkjente forskningsetiske normer.

§ 6. *Behandling av uredelighetssaker ved forskningsinstitusjoner*

Forskningsinstitusjoner har ansvar for å behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Forvaltningsloven kapittel IV og V gjelder for disse sakene.

Forskningsinstitusjoner skal ha et redelighetsutvalg. Utvalget skal ha nødvendig kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus. Utvalget skal ha minst ett medlem som ikke er ansatt ved institusjonen.

Forskningsinstitusjoner skal fastsette retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Retningslinjene skal også angi når det som ledd i behandlingen av slike saker skal innhentes en uttalelse fra redelighetsutvalget.

Forskningsinstitusjoner skal rapportere saker om mulige alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer til Granskingsutvalget.

Uttalelser som konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig, kan påklages av forskeren til Granskingsutvalget, jf. § 7 annet ledd. Forvaltningsloven kapittel VI gjelder med de begrensninger som følger av denne loven.

§ 7. *Granskingsutvalget*

Departementet oppnevner et nasjonalt utvalg for gransking av uredelighet i forskning. Granskingsutvalget skal ha nødvendig kompetanse i forskning og forskningsetikk. Lederen skal ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap.

Granskingsutvalget er klageinstans for uttalelser hvor det konkluderes med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig. Utvalget kan også behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer på eget initiativ. Forvaltningsloven kapittel IV og V gjelder for disse sakene. Granskingsutvalgets uttalelser er endelige og kan ikke påklages videre.

Granskingsutvalget skal veilede forskningsinstitusjoner om behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer.

§ 8. *Uttalelser i uredelighetssaker*

I uttalelser fra forskningsinstitusjoner etter § 5, redelighetsutvalg etter § 6 annet ledd og Granskingsutvalget etter § 7 i saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer skal det alltid tas stilling til:

a) om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke,
b) om det foreligger systemfeil ved institusjonen og
c) om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake.

Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning.

§ 9. *Nasjonale forskningsetiske komiteer*

Departementet oppnevner nasjonale forskningsetiske komiteer som til sammen dekker alle fagområder, og bestemmer hver komités ansvarsområde. Medlemmene oppnevnes av departementet etter forslag fra relevante organer. Hver komité skal ha kompetanse i relevante forskningsdisipliner, etikk og jus, og skal ha minst én lekrepresentant.

Komiteene skal være rådgivende organer innen forskningsetikk.

§ 10. *Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk*

Departementet oppnevner regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk. Hver komité skal ha kompetanse i relevante forskningsdisipliner, etikk og jus, og skal ha minst én lekrepresentant.

Komiteenes ansvarsområder følger av helseforskningsloven og annen lovgivning som legger oppgaver til komiteene.

Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag er klageinstans for komiteenes vedtak, også for vedtak etter offentleglova. Den nasjonale komiteens avgjørelse er endelig og kan ikke påklages videre.

§ 11. *Unntak fra offentlighet*

Offentleglova § 24 annet ledd gjelder for saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer etter denne loven.

§ 12. *Forskrifter*

Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om oppnevning av og saksbehandling i komiteer og utvalg etter loven.

§ 13. *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft på det tidspunktet Kongen bestemmer.[1]

Fra samme tid oppheves lov 30. juni 2006 nr. 56 om behandling av etikk og redelighet i forskning.

1 Fra 1 mai 2017 iflg. res. 28 apr 2017 nr. 505.

§ 14. *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover: - - -

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Arkivsak-dok. 17/03532-1 Arkivkode.
Saksbehandler Solveig Fossum-Raunehaug

Saksgang Møtedato
NMBU Forskningutvalget 31.08.2017

FU-SAK 34/ 2017

STATUS FFU PER AUGUST 2017

Forslag til vedtak:

Forskningsutvalget tar informasjon om FFU satsingen ved NMBU til orientering.

Presentasjon av sakens fakta:

Prestisjeprosjekter:
NMBU forskere fikk innvilget 2 søknader som partner institusjon (NorBioLab2 og Elixir) til Forskningsrådets INFRASTRUKTUR utlysning, men dessverre ingen koordinatorprosjekt.

Petter Jenssen, MINA er tildelt et koordinatorprosjekt i Horisont 2020 innenfor Societal Challenge 2. *Sino-European innovative green and smart cities* (SiEUGreen) har totalt 20 partnere og tildeles 7 mill euro totalt hvorav ca 2,6 mill euro til NMBU. Prosjektet vil ha oppstart januar 2018.

Achim Kohler, REALTEK er tildelt status som arbeidspakkeleder i et Horisont 2020 prosjekt innenfor Indistrial leadership/ Innovation Action pillaren. Gjennom prosjektet *Mid-infrared arthroscopy innovative imaging system for real-time clinical in depth examination and diagnosis of degenerative joint diseases* (MIRACLE) får NMBU ca. 5 mill. kr.

NMBU har søknader til MSCA IF (3) og ERC (5) på gang, samt 5 søknader som gikk videre til trinn to etter fristen i februar (av 8 søknader totalt). Åsmund Røhr Kjendseth fikk avslag på ERC-søknaden.

Toppforskerrekruttering: Utlysning av stillingene ved VET og KBM/ BIOVIT er i prosess og kommer i løpet av tidlig høst.

Satsing på talenter:
NMBUs Talentutviklingsprogram: Neste felles samling skjer i november 2017.

Kvalitet i alle ledd:
Generiske kurs: Det gjennomføres to kurs for ph.d.-veiledere, ett på campus Ås og ett på campus Adamstuen, høsten 2017. Det er også lyst ut midler til veilederkompetanseutvikling. Fakultetene kan søke om inntil 25 000 kr for å gjennomføre tiltak for ph.d.-veiledere ved eget fakultet. Ett eller flere fakultet kan også samarbeide om felles kurs.

Kurs i prosjektledelse (FORN400) og presentasjonsteknikk for ph.d.-kandidater og vitenskapelig ansatte går som planlagt høsten 2017.

Forsknings- og utdanningsledelse: Påmeldingsfristen er utløpt og det er 19 deltakere til programmet med oppstart 28. august.

Læringssenteret: Læringsutbyttebeskrivelser er et viktig faglig og strategisk verktøy for utforming og styring av både studieprogrammene og selve undervisningen. For å øke kunnskapen og bevisstheten rundt dette temaet ved NMBU, har Læringssenteret opprettet en læringsressurs. Det planlegges videre å avholde workshoper både for Læringssenteret og for personer fra fagmiljøene for å øke kompetansen.

Læringsstøttesystemet Canvas ble i 2016 valgt til å erstatte Fronter gjennom en anskaffelse i regi av UNINETT og kom på plass i juni med full implementering for hele institusjonen for høstens emner.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Arkivsak-dok. 17/03641-1 Arkivkode.
Saksbehandler Solveig Fossum-Raunehaug

Saksgang Møtedato
NMBU Forskningutvalget 31.08.2017

FU-SAK 41/ 2017 - INFORMASJONSSAKER

1. Om bestilling fra Universitetsbiblioteket knyttet til oppfølging FU-sak 20/2017 - Portefølje tidsskrifter

Forskningsutvalget bør anmode forskere/lærere ved fakultetene til å uttale seg om sine tidskriftbehov. **FRIST for tilbakemelding er 15. september.**